

הקדמה

גם השנה, לנוחיות הקוראים הפקנו את החוברת 'עיקרי נתונים ומגמות' שמבוססת על השנתון הסטטיסטי מס' 46 של עיריית ת"א-יפו המופץ בימים אלה.

המטרה העיקרית של החוברת היא להביא בפני הקוראים את הנתונים העיקריים ולהדגיש את המגמות הבולטות בתחומים השונים.

את פירוט הנתונים ניתן למצוא בשנתון הסטטיסטי מס' 46 ובתקליטור המצורף לשנתון, הכוללים נתונים מפורטים במגוון תחומים הנוגעים לעיר, לתושבים ולשירותים שהם מקבלים, תחומים כגון: מבנה דמוגרפי וחברתי, פעילות כלכלית, חינוך ותרבות, תשתיות, שירותים עירוניים שונים ועוד.

נתוני השנתון הסטטיסטי נאספים ממקורות רבים: היחידות השונות בעירייה, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הביטוח הלאומי וגופים ממשלתיים, ציבוריים ופרטיים. כל החומר שנאסף נבדק, עובד ונערך על ידי הצוות של המרכז למחקר כלכלי וחברתי בעיריית תל-אביב-יפו. כאן גם המקום להודות לכל הגורמים ולכל בעלי התפקידים שסיפקו לנו את הנתונים ולא להשמיעו בהפקת חוברת זו. תודה מיוחדת נתונה למר רז בלנרו על עריכת חוברת זו.

ב ב ר כ ה

ד"ר אטל פרידמן

מנהלת המרכז למחקר כלכלי וחברתי

חשון התשס"ח - נובמבר 2007

תוכן העניינים

3.....	שטח העיר וצפיפות האוכלוסייה
3.....	מבנה דמוגרפי
6.....	תעסוקה
8.....	מסחר, שירותים ותעשייה
9.....	תיירות
10.....	דיור
11.....	בנייה
13.....	תשתיות
14.....	תחבורה
15.....	רמת חיים
16.....	ביטוח לאומי
16.....	שירותי בריאות
17.....	חינוך
19.....	תרבות ואמנות
20.....	שירותי רווחה עירוניים
21.....	סדר ציבורי
21.....	תקציב העירייה
22.....	שירותים עירוניים
24.....	מועצת העירייה
24.....	עובדי העירייה
24.....	מטרופולין ת"א

שטח העיר וצפיפות האוכלוסייה

שטח השיפוט המוניציפאלי משתרע על כ-51,400 דונם. שתי הערים הגדולות האחרות בישראל עולות בשטחן על ת"א-יפו; שטחה של ירושלים הוא 126,000 דונם ושל חיפה - 60,000 דונם. ב-2006 הגיעה צפיפות האוכלוסייה בעיר ל-7.4 נפשות לדונם והיא גדולה מזו שבירושלים (5.8) ובחיפה (4.5). משנת 1990 חלה עלייה בצפיפות האוכלוסייה, המשקפת את הגידול באוכלוסיית העיר. האזורים בהם צפיפות האוכלוסייה הייתה ב-2005 גבוהה במיוחד הם: רובע 3, רובע 4, תת-רבעים 51, 52, 54, 73 ו-74 ורובע 9. ברובע 8 ותת רובע 21 הצפיפות הייתה די דומה למוצע העירוני. האזורים בהם צפיפות האוכלוסייה הייתה נמוכה הם: רובע 1, רובע 6, ותת-רבעים 22, 53, 71 ו-72. שטח ה"ריאות הירוקות" בעיר (הכולל פארקים, חורשות, גנים ופסי ירק) הסתכם בפברואר 2007 בכ-9,261 דונם, המהווים כ-18% משטח העיר (החישוב אינו כולל גינות פרטיות, עצים ברחובות ושטחים ירוקים במוסדות ובבניינים של חברות עסקיות). משנת 1999 ואילך הייתה עלייה משמעותית בשטח ה"ריאות הירוקות" בעיר. בשנת 1999 היו כ-7,700 דונם של שטחים ירוקים ונכון לפברואר 2007 שטח זה מסתכם ב-9,261 דונם. דהיינו, ישנה עלייה של כ-20% בשטח ה"ריאות הירוקות" בעיר בהשוואה לשנת 1999.

מבנה דמוגרפי

אוכלוסייה ומשקי בית*

בסוף שנת 2006 מנתה אוכלוסיית ת"א-יפו כ-384,400 נפש - גידול של כ-1.5% לעומת השנה הקודמת. (המספר לא כולל את העובדים הזרים בת"א-יפו, שמספרם נאמד בכמה עשרות אלפים). מספר היהודים ואחרים (ללא ערבים) הגיע לכ-368,100 (כ-96%) ומספר הערבים עמד על כ-16,300 (כ-4% מכלל אוכלוסיית העיר). הרוב הגדול של אלה שאינם יהודים מתגורר ביפו - רובע 7.

החל במחצית שנות ה-60' ובשני העשורים הבאים (שנות ה-70' וה-80') הצטמצם גודלה של האוכלוסייה בעיר. בתחילת שנות ה-90' חל גידול מואץ באוכלוסיית העיר הודות לגל העלייה מבריה"מ לשעבר. האוכלוסייה הגיעה לשיאה בשנת 1993 (357,400 איש). מכאן חלה שוב ירידה עד שנת 1995 והתייצבות מסוימת עד שנת 1998. החל בשנת 1999 נרשם גידול באוכלוסיית העיר. גידול זה בא לידי ביטוי בשיעור השינוי השנתי שהיה חיובי ועלה מ-0.8% ב-1999 לכדי 1.5% ב-2006.

עם זאת, חלקה של האוכלוסייה בת"א-יפו מכלל האוכלוסייה בישראל הלך והצטמצם עם השנים מ-11.6% ב-1972 ל-5.4% ב-2006. למעשה, החל בשנות האלפיים ניתן להבחין בעצירה של מגמת הירידה והתייצבותה על שיעור קבוע של 5.4%. תל-אביב-יפו היא העיר השנייה בגודלה בישראל, אחרי ירושלים שמנתה בסוף 2006 כ-732,100 תושבים ולפני חיפה שמנתה באותו הזמן כ-267,000 תושבים.

בסוף 2006 מספר משקי הבית בת"א-יפו עמד בקרב אוכלוסיית היהודים והאחרים על כ-159,000 וגודל משק הבית הממוצע באוכלוסייה זו היה 2.2 נפשות למשק בית, בדומה לשנים האחרונות. גודל משק הבית בת"א-יפו באוכלוסיית היהודים קטן בהשוואה לישראל (3.1 נפשות למשק בית בממוצע).

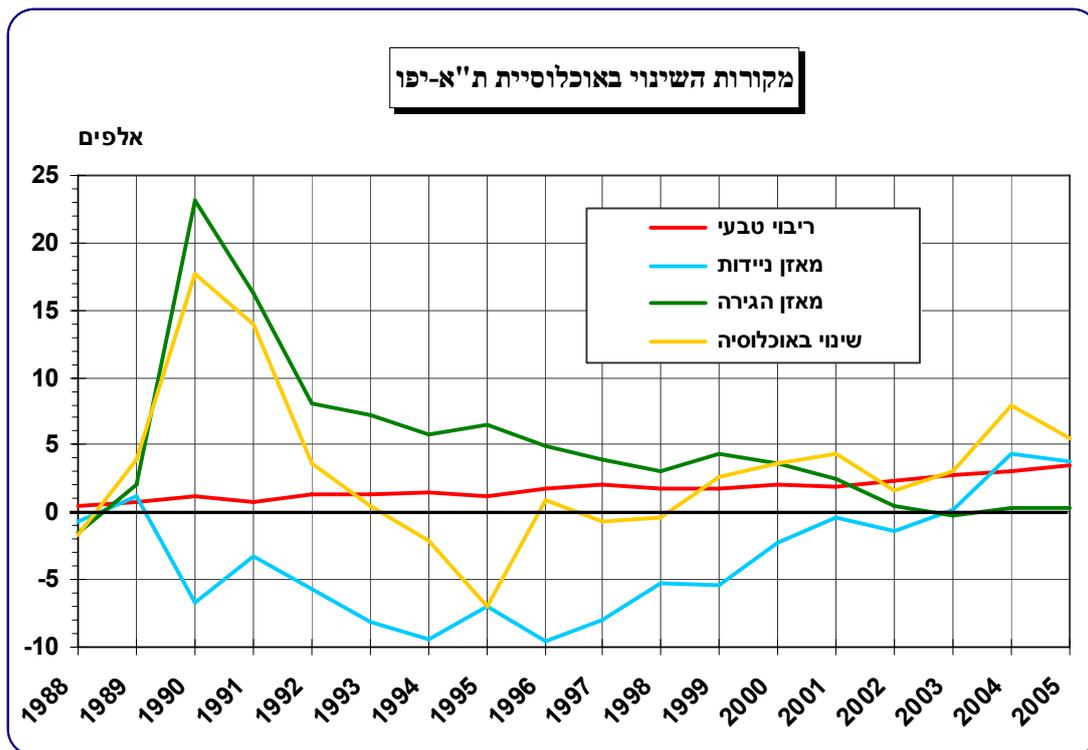
* מקור הנתונים הוא הלמ"ס. בהתייחס לאוכלוסיית הסה"כ הנתונים מעודכנים לסוף שנת 2006. בהתייחס לאוכלוסייה ע"פ גיל ומקום מגורים הנתונים מעודכנים לסוף שנת 2005.

מרכיבי השינוי באוכלוסייה

השינוי שחל בגודל האוכלוסייה נובע משלושה גורמים עיקריים: הריבוי הטבעי בעיר (מספר הנולדים פחות מספר הנפטרים); מאזן הניידות (מספר המשתקעים בעיר פחות מספר העוזבים את העיר - לא כולל עולים חדשים המגיעים ישירות מחו"ל); ומאזן הגירה (מספר העולים החדשים שמגיעים לת"א-יפו פחות היורדים לחו"ל).

ריבוי טבעי - הריבוי הטבעי בת"א-יפו, נמוך יחסית לאורך השנים. בשנת 2006 נוספו עקב הריבוי הטבעי כ-3,500 תושבים. בעשור האחרון נשמרת יציבות עם נטייה לעלייה במספר הלידות בעיר, כאשר בשנת 2006 נרשמה עלייה משמעותית במרכיב זה (ב-2005 הריבוי הטבעי עמד על 2,950). שיעור הלידות ל-1,000 תושבים אצל יהודים ואחרים עמד בשנת 2006 על 18.3, לעומת 24.5 אצל ערבים (ההבדל נובע ממבנה גילים צעיר יותר ומרמת פריור גבוהה יותר אצל ערבים). עם זאת, בעשור האחרון חל צמצום הדרגתי בפערי הילודה בין שתי האוכלוסיות.

מאזן ניידות - החל בשנות ה-60 מאזן הניידות בת"א יפו היה שלילי. מאזן הניידות השלילי החל להצטמצם בהדרגה מאמצע שנות ה-90. בשנת 2003 מאזן הניידות, הפך משלילי לחיובי (ועמד על 232) ובשנת 2004 גדל מאזן הניידות לכדי 4,375, כלומר מספר המשתקעים בעיר היה גבוה באופן ניכר ממספר העוזבים את העיר. בשנת 2005 המשיך מאזן הניידות להיות חיובי והוא ירד במעט ל-3,710.

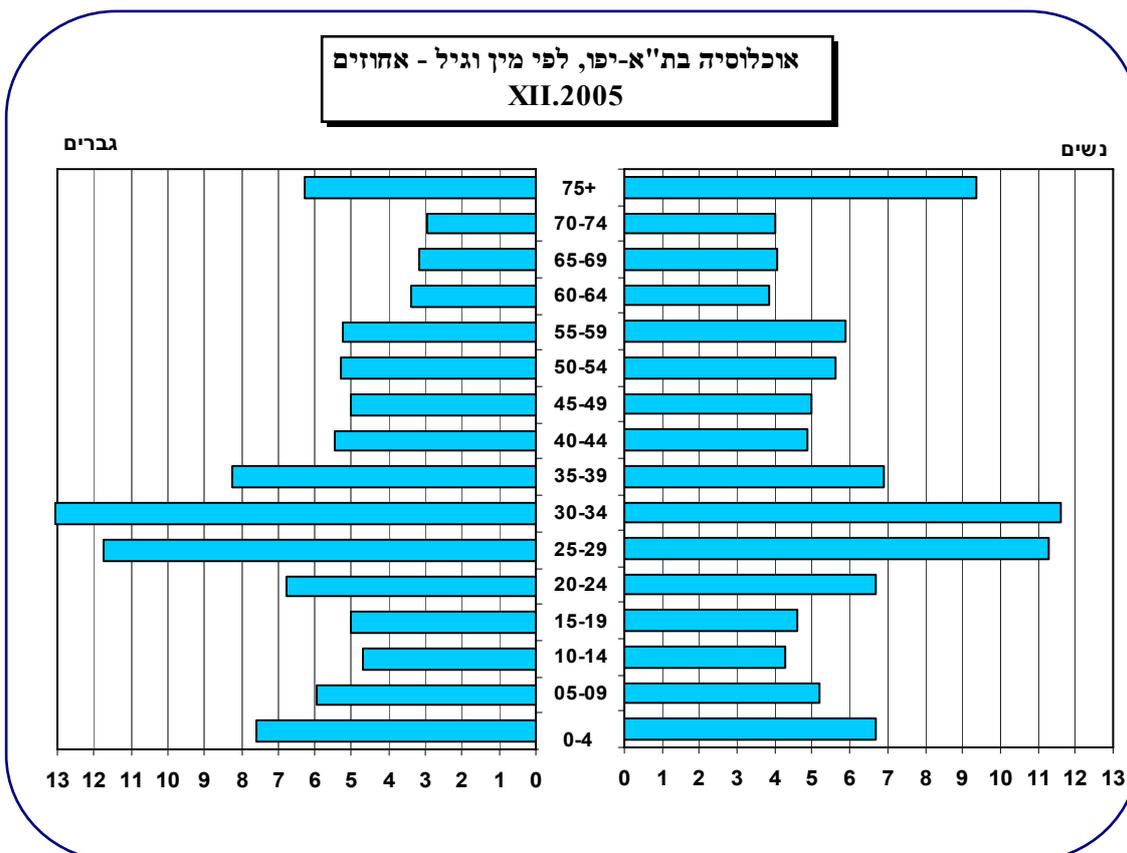
בדיקת מאפייני האוכלוסייה מגלה שבניידות בין יישובים, בשנת 2005, ת"א-יפו קלטה בעיקר משפחות צעירות עם ילדים בגילאי 25-44, ובדומה לעבר היא היוותה "אבן שואבת" לצעירים בגילאי 24-15, שרובם הגדול רווקים. יש לציין שבסה"כ המשתקעים לא נכללים עולים חדשים שמקום המגורים הראשון שלהם הוא ת"א-יפו, ואילו בקרב העוזבים נכללים עולים חדשים שעזבו את העיר למקום מגורים קבוע (מספר העולים החדשים שהשתקעו בת"א-יפו ב-2005 היה 1,288).

מאזן הניידות הכולל, קרי מאזן המשתקעים בעיר (כולל עולים) פחות עוזבים (כולל תושבים המתגוררים בחו"ל למעלה משנה) עמד על כ-4,000 תושבים, כלומר מאזן הניידות הכולל בעיר לשנת 2005 היה חיובי ודומה למאזן הניידות הכולל של שנת 2004 שעמד על כ-4,700 איש.

עולים חדשים - אומדן סך כל העולים החדשים המתגוררים בת"א-יפו אשר עלו לישראל החל ב-1990 עמד בדצמבר 2005 על כ-46,900 (12.4% מאוכלוסיית ת"א-יפו). העולים בעיר מרוכזים בעיקר ברבעים 7, 8 ו-9 בדרום (ראה מפת הרבעים בעמ' 28). בעבר אוכלוסיית העולים הייתה צעירה יותר בהשוואה לכלל אוכלוסיית העיר. בשנים האחרונות מגמה זו משתנה ומבנה הגילים של העולים בת"א-יפו הופך להיות דומה ואף מבוגר יותר בהשוואה לזה של כלל אוכלוסיית העיר, דבר הבא לידי ביטוי בחציון הגיל, שעמד בסוף 2005 על 34.6 אצל העולים בהשוואה ל-34.0 אצל כלל התושבים בעיר.

מבנה הגילים ומצב משפחתי

האוכלוסייה בת"א-יפו מבוגרת יחסית, עם אחוז נמוך של ילדים (17.2% ילדים בגיל 0-14, בהשוואה ל-28.3% בישראל) ואחוז גבוה של קשישים (15.6% קשישים בגיל 65 ומעלה, לעומת 9.9% בישראל) במיוחד ברבעים 1, 3 ו-4. יחד עם זאת, ישנם סימנים למגמה של עצירת ההזדקנות ואף להצערה, בעיקר בצפון הישן ובמרכז העיר. החל בשנות השמונים מסתמנת ירידה הדרגתית והתייצבות בגיל החציוני של תושבי ת"א-יפו: מ-36.0 במפקד 1983 ל-34.0 בשנת 2005. על אף זאת, עדיין אוכלוסיית העיר מבוגרת מזו של ישראל, בה הגיל החציוני ב-2005 היה 28.4 שנים.

אחוז המשפחות החד-הוריות בעיר גבוה יחסית ונמצא בעלייה מתמדת משנה לשנה: בדצמבר 2006 הגיע שיעורן ל-21.5% מכלל המשפחות עם ילדים בעיר לעומת 12.5% בישראל. בסוף שנת 2006 מספר

המשפחות החד-הוריות עמד על 9,300 ובהשוואה לתחילת שנות ה-90' בה היו 4,600 משפחות חד-הוריות, קרי מספרן של המשפחות הללו גדל פי שניים מתחילת שנות ה-90' של המאה שעברה. בהשוואה לערים אחרות, מתגורר בת"א-יפו אחוז גבוה של רווקים ורווקות ומספרם נמצא בעלייה משנה לשנה. ב-2005 עמד שיעור הרווקים בעיר על כ-41% מקרב הגברים ושיעור הרווקות עמד על כ-34% מקרב הנשים, בעוד שהשיעור המקביל בישראל היה כ-34% וכ-27%, בהתאמה.

אוכלוסייה לפי איזור בעיר

בחינת התפרסות האוכלוסייה בסוף 2005 מראה שכרבע מתושבי העיר מתגורר בעבר הירקון; 12.6% ברובע 1 ממערב לאיילון, ו-12.4% ברובע 2 ממזרח לאיילון. בצפון העיר מתגוררים 26.0% מהתושבים, מהם 14.8% ברובע 3 ממערב לרחוב אבן גבירול, ו-11.2% ברובע 4 ממזרח לרחוב אבן גבירול. באיזור המרכז (רבעים 5 ו-6), מתגוררים 9.5% מכלל התושבים בעיר. האוכלוסייה בדרום כוללת את יפו (רובע 7) ובה 12.3%, סביבת התחנה המרכזית (רובע 8) ובה 6.7% ודרום מזרח (רובע 9) בו מתגוררים 20.2% מהתושבים.

אזורים בהם נרשם גידול משמעותי באוכלוסייה בתקופה 1983-2004 הם: רובע 1 (חלקה של האוכלוסייה ברובע זה גדל מ-10.3% ל-12.6%) ורובע 2 בעבר הירקון (חלקה של האוכלוסייה גדל מ-10.3% ל-12.4%). זאת בעיקר בעקבות בנייה ואיכלוס של שכונות חדשות: כוכב הצפון, רמת אביב החדשה, המשתלה ותל ברוך החדשה. לתושבי שכונות אלה מאפיינים שונים מאלו של כלל העיר: הם צעירים יחסית משאר תושבי העיר (גיל חציוני 30), שיעור הנשואים ביניהם גבוה יותר וכך גם שיעור המשפחות שיש להן ילדים עד גיל 17. מנגד, אחוז משקי הבית בהם מבוגרים מעל גיל 65 נמוך בהשוואה לשאר העיר. ברובע 9 - דרום מזרח העיר, השינויים בתקופת 1983-2003 היו קטנים. שיעור האוכלוסייה ברובע מכלל אוכלוסיית העיר נשאר יציב לאורך השנים. ברבעים 5 ו-6 במרכז נשמרת יציבות לאורך השנים מ-8.4% ל-9.5%. בשאר אזורי העיר חלקם היחסי של התושבים מכלל אוכלוסיית העיר הצטמצם: ירידה ברובע 4 - מ-12.6% ל-11.2%; ברובע 3 ההפחתה קטנה - מ-15.5% ל-14.8%; גם ביפו (רובע 7) חל צמצום - מ-14.1% ל-12.3%; וברובע 8 מ-7.6% ל-6.7%.

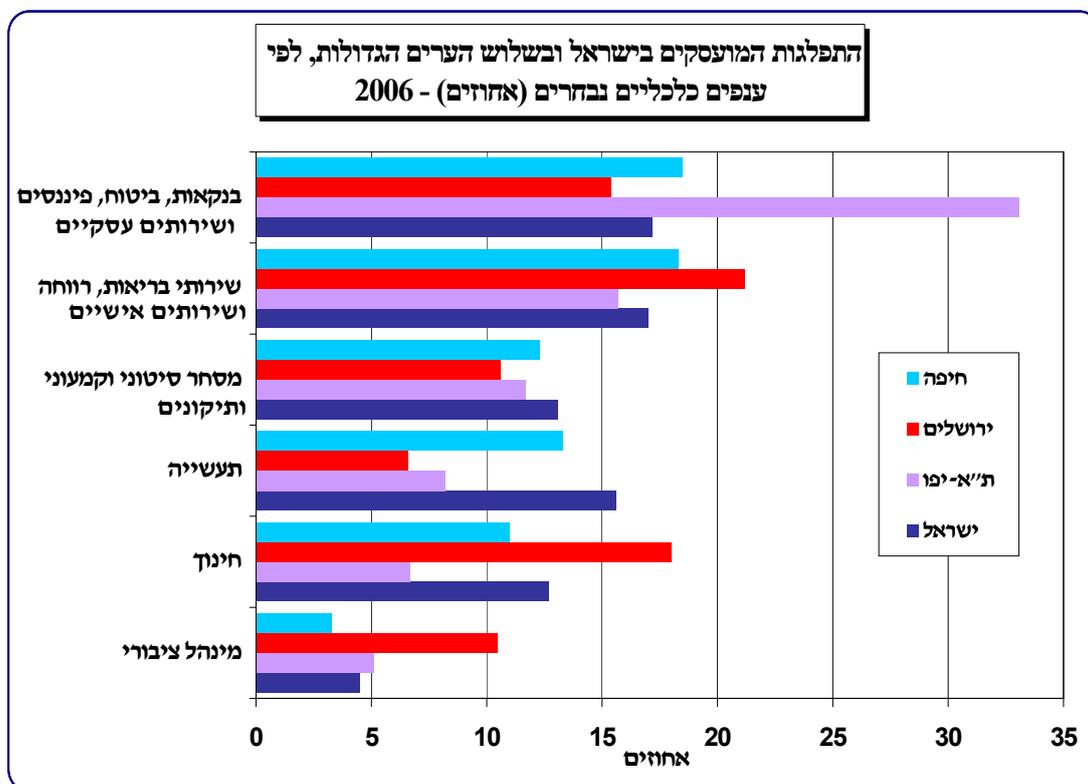
תעסוקה

מועסקים בת"א - יפו

מספר המועסקים בת"א-יפו הגיע בשנת 2006 ל-352,300 איש. ת"א-יפו מהווה מרכז לתעסוקה כלל ארצי ומספר המועסקים בה בשנת 2006 מהווה כ-14% מכלל המועסקים בישראל, לעומת ירושלים שחלקה מגיע לכ-9% (232,600 מועסקים), וחיפה - 6% מסך כל המועסקים בארץ (158,900 מועסקים). מספר המועסקים בעיר בשנת 2006 גבוה בכ-4% בהשוואה לשנת 2005. העלייה במספר המועסקים בעיר החלה לאחר שנת 2004 שבה חלה ירידה במספר המועסקים בעיר.

התפלגות המועסקים בעיר לפי ענף כלכלי מעלה כי קיים ריכוז גבוה יחסית של מועסקים בענפים הבאים: שירותים עסקיים (24%), מסחר סיטוני וקמעוני (12%), בנקאות, ביטוח ופיננסיים (9%), תעשייה (8%). בהשוואה לירושלים, לחיפה ולישראל בכלל, מרכז הכובד של התעסוקה בעיר הוא בתחום הפיננסי-כלכלי.

ניתוח חלקם של המועסקים בת"א-יפו מכלל המועסקים בישראל, לפי ענף, מחזק את הטענה על מעמדה של ת"א-יפו כמרכז פיננסי-כלכלי כלל ארצי: בענף בנקאות, ביטוח ופיננסים עובדים בת"א-יפו 38% מכלל המועסקים בענף זה בכל הארץ; בענף שירותים עסקיים מועסקים בעיר 24% מסה"כ המועסקים בענף בישראל. יש לציין שבת"א-יפו מצויים 17% ממשרדי הבנקים בישראל ומספר המשרות בהם מגיע ל-53% מסה"כ המשרות בבנקים בארץ.

בשנת 2006 37% מהמועסקים בת"א-יפו היו תושבי העיר, 55% נוספים התגוררו במטרופולין ת"א ו-8% מהמועסקים הגיעו לעבודה מחוץ למטרופולין. במשך השנים ירד חלקם של תושבי העיר העובדים בה מבין כלל המועסקים בת"א-יפו; בשנות השישים היו המועסקים בעיר שגם התגוררו בה למעלה ממחצית מהמועסקים בה (כ-60%), בשנות השבעים והשמונים הצטמצם חלקם בהדרגה, ומשנת 1990 תושבי ת"א-יפו העובדים בעיר מהווים קרוב לשליש (34%-38%) מכלל המועסקים בה.

כוח העבודה ותעסוקה של תושבי ת"א-יפו

ההשתייכות לכוח העבודה (אחוז המשתתפים בכוח העבודה האזרחי מאוכלוסיית בני 15 ומעלה) גבוהה בקרב תושבי ת"א-יפו יחסית לירושלים, חיפה וישראל בכלל; בשנת 2006, 64% מתושבי תל-אביב-יפו שייכים לכוח העבודה, בהשוואה לכ-45% בירושלים, כ-56% בחיפה ובכלל הארץ. תמונה דומה מתקבלת בחלוקה לפי מין. כוח העבודה בת"א-יפו מורכב ב-2006 מ-48% גברים ו-52% נשים. בשני העשורים האחרונים גדל היקף ההשתייכות לכוח העבודה בעיקר בקרב נשים; ב-1985 השתייכו לכוח העבודה רק 40% מתושבות העיר בגילאי 15 ומעלה, לעומת 59% בשנת 2006. בקרב הגברים תושבי העיר שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ב-2006 הוא כ-69%. שיעורי ההשתייכות לכוח העבודה עולים יחד עם העלייה בהשכלה, והדבר בולט במיוחד בקרב נשים.

מועסקים תושבי ת"א-יפו עוסקים בעיקר במכירות ושירותים (22% מהמועסקים התושבים), במקצועות אקדמיים (20%), ובמקצועות חופשיים וטכניים (18%). בהשוואה לתושבי ישראל, שיעור גבוה מתושבי העיר עוסקים במקצועות אלו, בעוד שאחוז המועסקים תושבי העיר שהם עובדים מקצועיים נמוך יחסית.

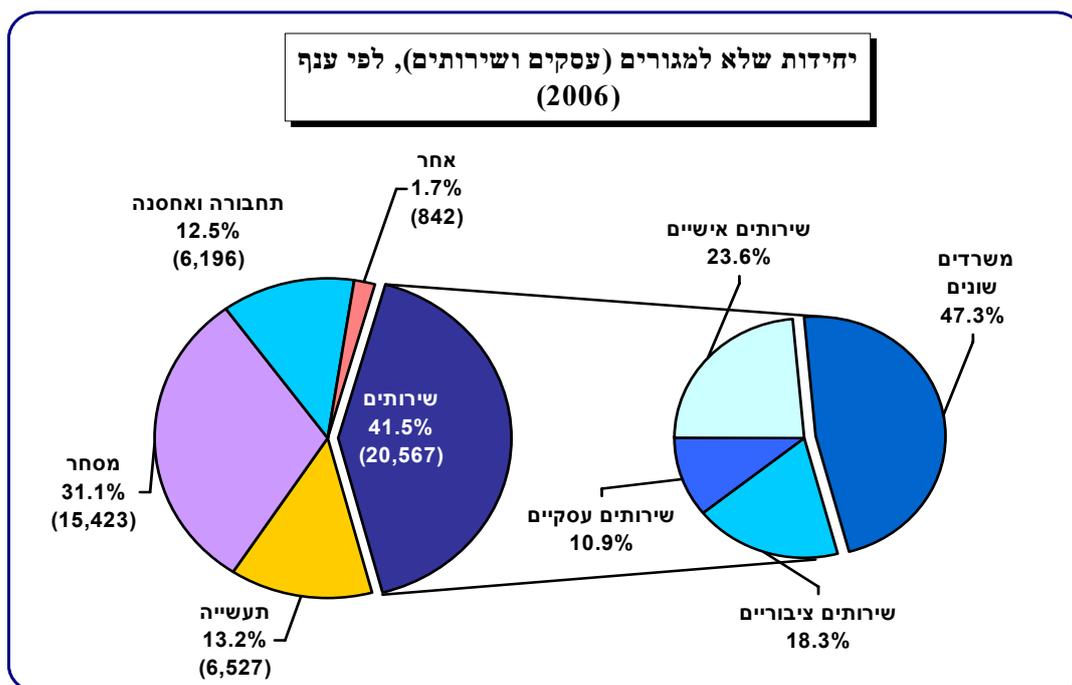
דורשי עבודה בלשכות התעסוקה בת"א-יפו

מספר דורשי העבודה בשנת 2006 הוא הנמוך ביותר בשש השנים האחרונות. בשנה זו חלה ירידה של כ-7% במוצא החודשי של דורשי העבודה בעיר: 8,812 דורשי עבודה במוצא חודשי, לעומת 9,430 בשנת 2005. 45% מדורשי העבודה הם גברים, 55% נשים.

מסחר, שירותים ותעשייה

מסחר ושירותים

מנתוני קובץ חייבי ארנונה שלא למגורים עולה כי בסוף שנת 2006 הגיע מספר היחידות שלא למגורים בת"א-יפו ל-49,555 ושטחן הסתכם ב-10.7 מיליון מ"ר. בהשוואה לשנה הקודמת ירד מספר היחידות בכחצי אחוז ושטחן של יחידות אלה עלה בכאחוז אחד.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עורכת סקר המבוסס על מדגם מתוך אוכלוסיית העוסקים הפעילים הרשומים בקובצי מע"מ. החל בשנת 2004 השתנתה שיטת הדגימה על פיה נאספים הנתונים. הערכים המספריים שהתקבלו בשיטה החדשה שונים מהנתונים שהתקבלו בעבר. עם זאת, התפלגות העוסקים והפדיון בקטגוריות השונות של ענפי המסחר והשירותים נשארה דומה לעבר, וכן נשמר היחס בין הערים הגדולות. על פי נתוני סקר זה מספר העוסקים הפעילים בעיר הגיע בשנת 2005 ל-39,300 והפדיון עמד על 113,519 מיליון ש"ח. הנתונים מצביעים על ירידה של כ-3% במספר העוסקים הפעילים ועלייה של כ-5% בפדיון, בהשוואה לשנת 2004.

בשנת 2005 היוו העוסקים הפעילים בענפי המסחר והשירותים בעיר 14% מסה"כ העוסקים בענפים אלו בישראל, ירידה של 5% השוואה לשנה קודמת. הפדיון מענפי המסחר והשירותים בת"א-יפו היווה כ-21% מסה"כ הפדיון בענפים אלו בישראל.

בת"א-יפו ריכוז גבוה במיוחד של עוסקים פעילים בענפים הבאים: בנקאות, ביטוח ומוסדות פיננסים (17% מהעוסקים הפעילים בתחום זה בישראל ו-39% מהפדיון הארצי מענפים אלו), שירותים אישיים (19% מהעוסקים הפעילים וכ-33% מהפדיון), שירותים עסקיים, נכסי דלא ניידי והשכרה (17% מהעוסקים הפעילים, ו-27% מהפדיון).

תעשייה

בסוף שנת 2006 הגיע מספר מפעלי התעשייה בת"א-יפו ל-6,527, הכוללים שטח של 1.35 מיליון מ"ר. המאפיין את ענף התעשייה בעיר הוא ירידה הדרגתית במספר המפעלים ובשטחם בעשרים השנים האחרונות. מספר המפעלים ירד ב-29% בעשרים השנים האחרונות.

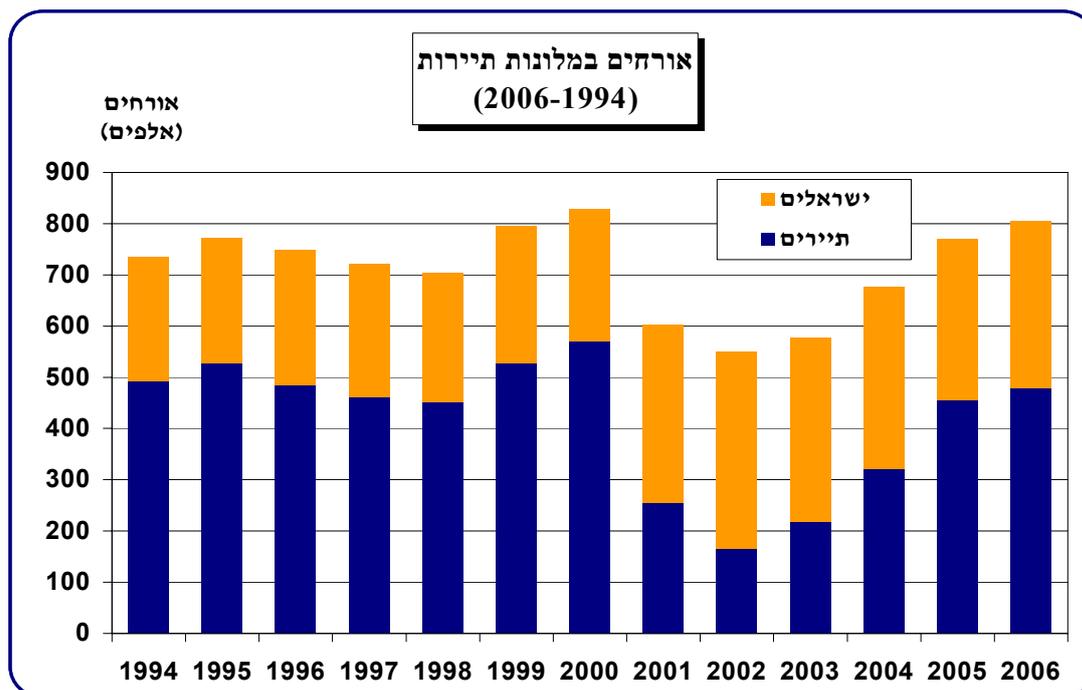
תיירות

בשנת 2006 נמשכה מגמת ההתאוששות בענף התיירות בישראל שהחלה ב-2003, זאת לאחר שנתיים של שפל (2001-2002). שנות השפל נבעו בעיקר מהמצב הביטחוני בארץ בשנים הללו ומגמה של האטה בתיירות העולמית (בעקבות המיתון ואירועים ביטחוניים עולמיים כגון אירועי ה-11 בספטמבר 2001). ירידה קלה במדדי התיירות הורגשה בחודשים אוגוסט - ספטמבר 2006 בשל מלחמת לבנון השנייה.

בסוף שנת 2006 פעלו בתל-אביב 45 מלונות תיירות שכללו 5,830 חדרים המהווים כ-14% מסה"כ בתי המלון לתיירים וכ-13% ממספר החדרים בהם בישראל. יש לציין, שבירושלים פועלים כ-20% מהמלונות וממספר החדרים בישראל ובחיפה פועלים 4% מהמלונות בישראל ו-3% מכלל החדרים במלונות תיירות בישראל.

בשנת 2006 הגיע מספר האורחים (תיירים וישראלים) והלינות במלונות התיירות ל-805 אלף אורחים וכ-2.2 מיליון לינות (עלייה של 5% במספר האורחים ואחוז אחד במספר הלינות בהשוואה ל-2005). מניתוח הנתונים לאורך זמן עולה כי שנת 2000 הייתה שנת שיא בתיירות בישראל בכלל ובת"א-יפו בפרט. הנפילה החדה התרחשה בשנת 2001, ונמשכה בשנת 2002 (שנת זו הייתה שנת שפל שלא הייתה כמותה מאז שנות ה-70), אך בשנת 2003 החלה התאוששות שנמשכה גם בשנים 2004-2006 (בהשוואה לשנת 2000 - שנת שיא בתיירות, בשנת 2006 הייתה ירידה של 3% במספר האורחים אך עלייה של כ-10% במספר הלינות).

בשנת 2006 חלה עלייה של 5% במספר התיירים שביקרו בעיר בהשוואה לשנת 2005, התיירים מחו"ל היוו בשנה זו כ-60% מהאורחים בעיר (478,600) וכ-72% (1,581,300) מסה"כ הלינות. התיירים שהתארחו במלונות התיירות בת"א-יפו ומספר הלינות שלהם מהווים כ-23% מהסה"כ הארצי. ממוצע לינות לתייר בת"א-יפו מגיע ל-3.3 בהשוואה ל-3.6 בירושלים ו-2.7 בחיפה (בישראל ממוצע הלינות לתייר הוא 3.2). ההתאוששות בתיירות מתבטאת בעלייה באחוזי התפוסה: תפוסת המיטות בשנים 2005-2006 עמדה על כ-51% בממוצע ותפוסת החדרים על כ-65%, בהשוואה ל-41% וכ-54% (בהתאמה) בשנת 2004 ולכ-33% וכ-42% (בהתאמה) בשנת 2003.

דיור

כללי

בסוף שנת 2006 הגיע מספר יחידות הדיוור בת"א-יפו ל-227,434. 78% מסה"כ היחידות (177,879 יחידות) משמשות למגורים, ו-22% הן יחידות שלא למגורים (49,555 יחידות). האחרונות מתחלקות ליחידות המשמשות לשירותים (ציבוריים, עסקיים ואישיים) - 42%, מסחר - 31%, תעשייה - 13% ו-14% לשימושים אחרים.

מספר יחידות הדיוור למגורים ושטחן גדל בהדרגה במהלך שלושת העשורים האחרונים. בשנת 2006 נרשם גידול של כ-1% במספר היחידות ושל 2% בשטחן, בהשוואה ל-2005. בסוף 2006 מספר יחידות הדיוור שלא למגורים נשאר דומה לשנת 2005 (ירידה של כ-0.4%) ושטחן עלה בתקופה זו בכ-1% בהשוואה לשנה הקודמת.

יחידות דיור למגורים

שכונות מגורים מובהקות קיימות בעבר הירקון (רבעים 1 ו-2), צפון העיר (רבעים 3 ו-4) ובדרום מזרח העיר (רובע 9), בהם 85% ויותר מהיחידות משמשות למגורים.

בשלושת העשורים האחרונים חל גידול משמעותי במספר הדירות בעבר הירקון בעקבות בנייתן של שכונות חדשות (למשל: אזורי חן, כוכב הצפון, רמת אביב החדשה, המשתלה, תל ברוך החדשה). גידול בהיקף מצומצם יותר חל בדרום מזרח העיר (בעיקר בשכונות: יד אליהו, נחלת יצחק, כפר שלם). לעומת זאת, במרכז העיר (רבעים 5 ו-6), בחלקים שונים ביפו ובדרום העיר נרשמה מגמה של צמצום במספר הדירות עד שנת 1991. בשנים 1992-2005 עלה מספר הדירות באזורים אלו, עלייה זו נמשכה גם בשנת 2006. בסוף שנת 2006 עלה מספר יחידות הדיוור למגורים (בחלק מן האזורים הללו), על אלה שהיו בשנת השיא הקודמת - 1979.

בשנים 1979-2006 חל גידול בשטח הממוצע לדירה בעיר (הכוונה לשטח נטו) מכ-63 מ"ר ב-1979 לכ-78 מ"ר ב-2006. הדירות ששטחן הממוצע הוא הגבוה ביותר נמצאות בעבר הירקון - 109-106 מ"ר בממוצע. גם בצפון החדש (רובע 4) הדירות גדולות יחסית: 84 מ"ר בממוצע. ברובע 8 הדירות הן הקטנות ביותר: 59 מ"ר בממוצע. ביתר אזורי העיר נע גודל הדירות בין 67 ל-70 מ"ר.

המטרופוליניות של העיר תורמת למחיר הגבוה של הדירות בה (לרכישה, ובמידה קטנה יותר - גם לשכירה). עפ"י סקרי מחירי דירות בבעלות הדיירים הנערכים ע"י הלמ"ס נמצא כי מחירי הדירות גבוהים בת"א-יפו בהשוואה לירושלים, חיפה וכל הארץ. ברבע הראשון של שנת 2007 היה המחיר הממוצע לדירה בת"א-יפו 1,010,200 ש"ח, גבוה ב-38% מאשר בכל הארץ, ב-8% ממחירן בירושלים וב-91% גבוה יותר מאשר בחיפה. מחירי הדירות בבעלות בת"א-יפו עלו בשש השנים האחרונות מ-969,400 ש"ח ברבע הראשון של שנת 2001 ל-1,010,200 ש"ח בתקופה המקבילה ב-2007, עליה של 4%, בעוד שבירושלים חלה עליה של כ-22% ובחיפה חלה ירידה של 21%. מסקר שכר דירה חודשי של דירות בשכירות שנערך על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה נמצא כי ברבעון הראשון של שנת 2007 הגיע שכר הדירה הממוצע בת"א-יפו ל-3,082 ש"ח לחודש, כמעט ללא שינוי בהשוואה לשנה הקודמת. בירושלים וגם בחיפה ירד שכר הדירה הממוצע בשנה זו (ב-5% וב-8% בהתאמה).

בנייה

כללי

מצב שטח התחלות הבנייה בת"א-יפו בשלושת העשורים האחרונים מאופיין בתנודתיות. יחד עם זאת מהסתכלות כללית על תקופה זו ניתן לראות שתי תקופות שיא ותקופת שפל אחת: בתחילת שנות ה-70, (1973-1971) הייתה תקופת שיא, שטח התחלות הבנייה בעיר נע בין 654.4-719.9 אלף מ"ר לשנה. בסוף שנות ה-90 (1998-2000) הייתה תקופת שיא בה שטח התחלות הבנייה היה הגבוה ביותר בשלושים השנה האחרונות והוא נע בין 802.5-813.6 אלף מ"ר לשנה. תקופת שפל בשטח התחלות הבנייה הייתה בשנות ה-80 (1980-1990) כאשר נקודת השפל הנמוכה ביותר בשלושים השנים האחרונות הייתה בשנת 1985, אז הגיע שטח התחלות הבנייה ל-107 אלף מ"ר בלבד. בחמש השנים האחרונות נרשמה תנודתיות ושטח התחלות הבנייה נע בין 550.0 אלף מ"ר בשנת 2002 ל-427.3 אלף מ"ר בשנת 2003 למעט שנת 2005. בשנת 2005 שטח התחלות הבנייה היה 298.3 אלף מ"ר בלבד, זהו שטח התחלות הבנייה הנמוך ביותר מאז 1990.

סה"כ שטח התחלות הבנייה בת"א-יפו בשנת 2006 (העומד על 534.5 אלף מ"ר), גדול יותר מאשר בירושלים (359.6 אלף מ"ר) ובחיפה (160.6 אלף מ"ר). בחמש השנים האחרונות הגיע חלקה של התחלת הבנייה בתל-אביב-יפו ל-6%-7% מכלל שטח התחלות הבנייה בישראל (למעט שנת 2005 אז הגיע חלקה של העיר ל-4%).

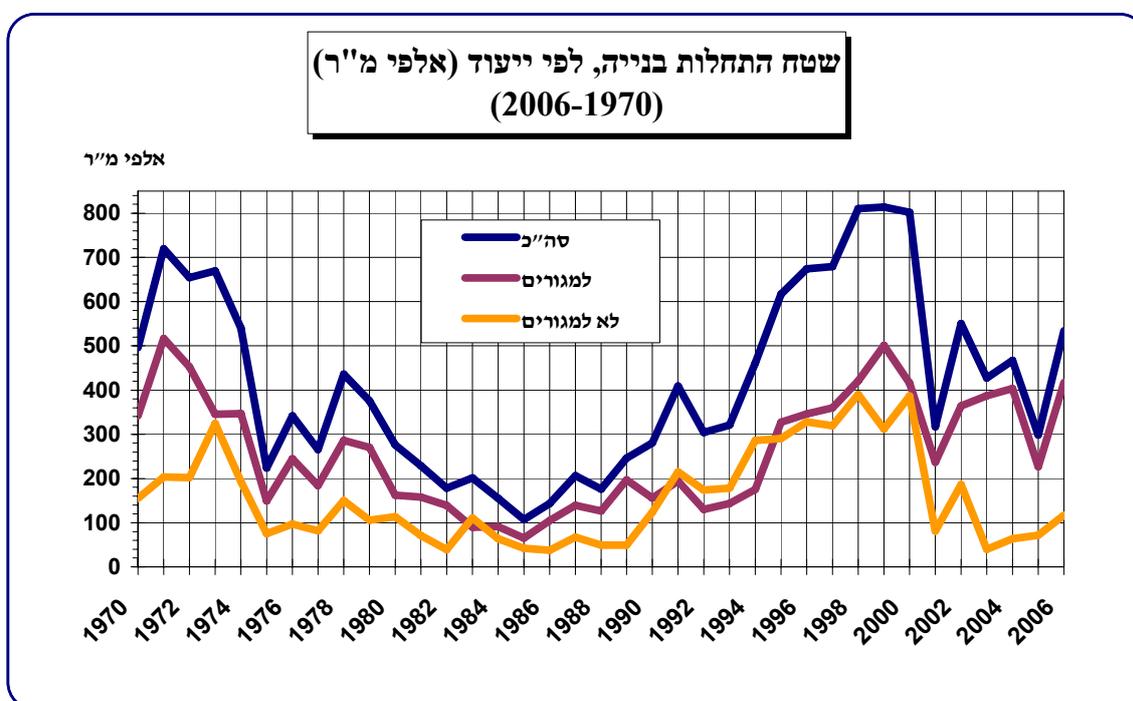
באופן טבעי קיים קשר הדוק בין השינויים בשטח התחלות הבנייה לשינויים בשטח גמר הבנייה בעיר. תקופות שיא בשטח התחלות הבנייה מובילות לאחר כשנתיים-שלוש לתקופות שיא בגמר בנייה וכך גם לגבי תקופות השפל בהתחלות הבנייה. למשל שנת 1988 הייתה נקודת שפל בשלושים השנה האחרונות בשטח גמר הבנייה והיא ככל הנראה תוצאה של שנת 1985 שהייתה שנת שפל בשטח התחלות הבנייה. בחמש השנים האחרונות שטח גמר הבנייה היה בירידה, בין השנים 2002-2004 שטח

גמר הבנייה הממוצע לשנה היה כ- 508 אלף מ"ר, שנת 2005 הייתה שנת שיא ושטח גמר הבנייה בעיר הגיע ל-733.9 אלף מ"ר, אך בשנת 2006 ירד שטח גמר הבנייה ל-400.0 אלף מ"ר.

בנייה לפי ייעוד

השינויים הגדולים ביותר חלו בבנייה שלא למגורים (בנייה להארח, עסקים, משרדים, תעשייה, מלאכה ומבני ציבור). קצב הגידול בשטח התחלות הבנייה בשנות ה-90 ובעיקר בשנים 1994-2000 גדול יותר בבנייה שלא למגורים, בהשוואה להתחלות בנייה למגורים. ההאצה המשמעותית בהתחלות בנייה שלא למגורים התרחשה בשנים 1991 ו-1994-2000. בשנת 2001 חלה ירידה חדה בשטח התחלות הבנייה שלא למגורים - 79% בהשוואה לשנת 2000. החל בשנת 2004 שטח התחלות הבנייה שלא למגורים נמצא בעלייה והגיע בשנת 2006 ל-117.2 אלף מ"ר, אך הוא עדיין נמוך בהשוואה לשנות השיא 1994-2000.

שטח התחלות הבנייה למגורים נמצא בעלייה מתונה בחמש השנים האחרונות (למעט שנת 2005). בשנת 2006 שטח התחלות הבנייה למגורים הגיע ל-417.3 אלף מ"ר, השטח הגדול ביותר מאז שנת 1999.

משנת 1995 מהווה הבנייה למגורים את רוב הבנייה בעיר (בשנת 2006 - 78% משטח התחלות הבנייה ו-71% משטח גמר הבנייה). לכן, מגמות שהוצגו לגבי סה"כ הבנייה בעיר באות לידי ביטוי גם במספר הדירות שנבנו בשנים אלו. מספר הדירות שבניתן החלה גדל לאורך שנות התשעים מ-1,165 בשנת 1991, עד לשיא של 2,198 דירות בשנת 1999. הירידה החדה בשטח התחלות הבנייה ב-2001 באה לידי ביטוי במספר דירות קטן יחסית שהוחל בבנייתן בשנה זו - 901 בלבד (ב-55% פחות בהשוואה לשנת 2000). בין השנים 2006-2002 חלה עלייה הדרגתית במספר דירות שנבנו, עם תנודות קלות. מספר הדירות שהוחל בבנייתן בכל שנה נע בין 1,219 ל-2,153. מספר הדירות שהוחל בבנייתן בשנת 2006 (2,153 דירות) הוא מספר הדירות הגבוה ביותר שהחלו בבנייתן מאז שנת 1999.

בנייה לפי אזורי העיר

התחלות **בנייה למגורים** בשנים 2006-2002 היו בעיקר בעבר הירקון (ברבעים 1 ו-2) כ- 44% משטח התחלות הבנייה למגורים, במרכז העיר (רבעים 5 ו-6) - 17%, בצפון הישן (ברבעים 3 ו-4) - 16%, ביפו ובדרום העיר (ברבעים 7 ו-8) - כ-16% משטח התחלות הבנייה למגורים. התחלות **בנייה שלא למגורים** היו בתקופה זו בעיקר במרכז העיר (רבעים 5 ו-6) - 36% משטח התחלות הבנייה שלא למגורים, בעבר הירקון (ברבעים 1 ו-2) - 32% וביפו (ברובע 7) - כ-23% משטח התחלות הבנייה שלא למגורים. האזורים העיקריים בהם הסתיימה **הבנייה למגורים** בשנים 2006-2002 היו בעיקר בעבר הירקון (רבעים 1 ו-2) - 41%, בצפון הישן (ברבעים 3 ו-4) - כ-18% וביפו ודרום העיר (רבעים 7 ו-8) - 17% משטח גמר הבנייה למגורים. האזורים העיקריים בהם הסתיימה **הבנייה שלא למגורים** היו בעיקר במרכז העיר (רבעים 5 ו-6) - כ-45% משטח גמר הבנייה שלא למגורים ובצפון העיר (רבעים 3 ו-4) - 21%.

תשתיות

מים

בשנת 2006 הסתכמה צריכת המים העירונית בעיר בכ-47 מיליון מ"ק, כאשר 60% מיועדים למגורים. הצריכה השנתית לנפש בת"א-יפו בשנת 2005 הייתה 68.0 מ"ק, והיא גבוהה ב-13% מאשר בישראל (59.4 מ"ק לנפש). יש לכך מספר הסברים: העובדים הזרים החיים בעיר, אך אינם נספרים כחלק מהאוכלוסייה; בת"א-יפו משקי הבית קטנים יותר מאשר בישראל, ובמשקי בית קטנים הצריכה גדולה יותר באופן יחסי; האוכלוסייה בעיר מבוגרת בהשוואה לאוכלוסיית ישראל, ואוכלוסייה מבוגרת צורכת יותר מים.

השוואת צריכת המים בין 2006 לבין 2005 מראה על עלייה קטנה של כ-2% בצריכת המים, בדומה לעלייה בצריכת המים בין 2005 ל-2004. ב-2006 העלייה בצריכת המים הייתה במגורים וגינן (2.4%), בתעשייה, בתי מלון ועסקים (4.8%) ובגופים העירוניים לא כולל אגף שיפור פני העיר (1.3%). לעומת זאת, נרשמה ירידה במוסדות חינוך וציבור (-8.8%) ובגינן עירוני וציבורי (-6.1%).

כבישים

הרשת העירונית של הכבישים הסלולים הגיעה בסוף 2006 לאורך של 837 ק"מ ושטח של 6,700 דונם, שמהווים כ-13% משטח העיר. מבחינת איכות הכבישים בעיר, הנמדדת באמצעות "אינדקס מצב המיסעה" (PCI) הנע בין 0 ל-100 (מנמוך לגבוה), עולה כי הציון הממוצע המשוקלל ב-2006 הוא 75, ו-63% מכבישי האספלט בעיר הם במצב טוב עד טוב מאוד (ציון 70 - 100) בהשוואה ל-66% בשנת 2005. בשנים 1999-2004 נרשמה מגמה רצופה של שיפור באיכות המיסעות (מציון 56 בשנת 1999 המוגדרת כרמת שירות "בינונית" עד לרמה של 78 המוגדרת כ"טובה" בשנת 2004). בשנת 2006 הייתה ירידה במדד ה-PCI לערך של 75 (עדיין מצב טוב).

איכות הכבישים בצפון העיר ובמרכזה "בינונית-טובה" וציוני ה-PCI נעים בין 69 ל-79, ואילו בדרום העיר ברבעים 7 ו-8 המצב פחות טוב יחסית ומוגדר כ"בינוני" כאשר הציונים בו הם 65 ו-67, בהתאמה. מצב הרחובות העורקיים הוא "טוב" - 81.

שיקום התשתיות ושיפור התחזוקה

משנת 1999 העירייה החלה בביצוע תוכנית חומש של פרויקט שיקום ושיפור תשתיות (שש"ת). הפעולות בשש"ת נעשות בתחומים הבאים: ריבוד כבישים ותיקון מדרכות, גנים וגינון, תאורת רחוב, ריהוט רחוב ועוד. תכנון הפרוייקט נעשה בשיתוף ועדי השכונות הרלוונטיות. בשנים 1999 - 2004 התוכנית בוצעה ב-57 שכונות הפרושות בכל חלקי העיר, בהוצאה של כ-222 מיליון ש"ח. ברבעון האחרון של שנת 2004 החל סבב שני של פרויקט שש"ת וב-2006 נכללו בפרוייקט 10 שכונות בתקציב כולל של 19 מיליון ש"ח.

שטחי הגינון בטיפול העירייה

בפברואר 2007 השתתפו שטחי הגינון בטיפול העירייה על 5,086 דונם (לא כולל פארק דרום ופארק הירקון); מזה: 39% גנים, 31% חורשות ו-30% פסי ירק, איי תנועה ואחר. שטח הנטיעות העירוניות מהווה 9.9% מסה"כ שטח העיר. שטחו של פארק הירקון (גני יהושע) הוא כ-3,000 דונם, בפארק דרום היו בסוף שנת 2006 כ-500 דונם מפותחים.

תחבורה

מצבת כלי הרכב הרשומים בת"א-יפו בסוף 2006 כללה 227,758 כלי רכב, כ-14% מסה"כ כלי הרכב המנועיים בישראל. במהלך שנת 2006 נוספו למצבת כלי הרכב המנועיים 7,019 כלי רכב - עלייה של 3.2% בהשוואה לשנה הקודמת. בכך נבלמה מגמת הירידה שנמשכה משנת 2002 ועד 2005 במספר כלי הרכב הרשומים בעיר. מספר המכוניות הפרטיות עמד ב-2006 על 162,828 (כ-71% מסה"כ כלי הרכב בת"א-יפו). יש להדגיש שחלק מכלי הרכב הרשומים בעיר אינם בבעלות תושבי העיר, אלא בבעלות המדינה וחברות עסקיות, והמשתמשים בהם אינם בהכרח תושבי העיר. המכוניות הפרטיות הרשומות בעיר הן חדשות יותר מאלה שרשומות בערים אחרות בישראל (53% מהמכוניות הן משנת ייצור 2002 ואילך, לעומת 39% בערים בישראל).

ת"א-יפו כעיר מטרופולינית מושכת אליה מאות אלפי אנשים הבאים לעבוד בה, לקנות, לבלות ולקבל שירותים שונים. תופעה זו באה לידי ביטוי במספר כלי הרכב הנכנסים לעיר, המגבירים את עומס התנועה, מקטינים את מהירות התנועה ויוצרים בעיות חנייה. בינואר 2007, הפיקו אגף התנועה והיחידה לתכנון אסטרטגי בעיר אומדנים להיצע החנייה בכל העיר. לפיהם סך כל מקומות החנייה בכל העיר הסתכם בכ-278,000. היצע החנייה נחלק לקטגוריות הבאות: חנייה ברחוב מסודרת וחופשית - כ-77,590, חנייה חלקית (לנכים, פריקה וטעינה בין שעות מסוימות) - 15,000, חנייה בחניונים פרטיים - כ-40,000, חניונים ציבוריים - 67,700 וחנייה פרטית במגורים - 77,600.

ב-2006 נרשמו כ-19.8 מיליון נוסעים ברכבת לעיר או ממנה - גידול של 9% בהשוואה ל-2005 ו-26% בהשוואה ל-2004. הנתונים מצביעים על מגמה של עלייה מתמשכת במספר המשתמשים ברכבת לעיר וממנה משנת 1998 ואילך. ב-2006, 70% מהנוסעים ברכבת בישראל עשו זאת בנסיעה לתל-אביב-יפו או מתל-אביב-יפו, נתון המצביע על היותה של תל-אביב-יפו צומת תחבורה חשוב וכן על היותה מוקד תעסוקתי ומקום מרכזי של קניות וביילוי.

ב-2006 פקדו את נמל התעופה שדה דב 606,163 נוסעים בטיסות אזרחיות, בהשוואה ל-658,395 נוסעים בשנת 2005 (ירידה של כ-8%). אחוז הנוסעים בטיסות אזרחיות בשדה דב היווה כ-28% מסה"כ הטיסות האזרחיות בארץ.

תאונות דרכים

בשנת 2006 אירעו בת"א-יפו 2,310 תאונות דרכים עם נפגעים (18% מסה"כ התאונות בדרכים עירוניות בארץ). התאונות הנ"ל אינן כוללות תאונות שארעו בנתיבי איילון. החל בשנת 1997 ישנה מגמה מתמשכת של ירידה במספר תאונות הדרכים - ירידה של 48% במספר תאונות הדרכים בין השנים 1997 ל-2005. אולם, ב-2006 חלה עלייה של כ-3% בהשוואה לשנה הקודמת. בתאונות אלו היו מעורבים 4,376 כלי רכב ו-3,463 נפגעים. רוב התאונות (94%) מוגדרות כתאונות קלות. מעל מחצית מהנפגעים בתאונות דרכים (58%) הם נהגים או נוסעים ברכב, 24% הם נהגים או נוסעים ברכב דו-גלגלי, 14% הם הולכי רגל והיתר רוכבי אופניים.

רמת חיים

הרמה החברתית-כלכלית הממוצעת של תושבי ת"א-יפו גבוהה בהשוואה לממוצע הארצי. עם זאת, קיימים פערים חברתיים כלכליים בין קבוצות אוכלוסייה שונות בעיר. בולט במיוחד הפער בין האוכלוסיות באזורים השונים בעיר: צפון העיר, שתושביו בעלי מעמד חברתי-כלכלי גבוה בהשוואה לדרום העיר ומזרחה (במדד חברתי-כלכלי שחושב על בסיס נתוני מפקד האוכלוסין 1995 מקבל איזור דרום העיר ומזרחה ציון נמוך ביחס לממוצע העירוני). על הרמה החברתית-כלכלית של תושבי העיר ניתן ללמוד ממכלול של משתנים. להלן יוצגו משתנים עיקריים המתייחסים לרמת החיים של תושבי העיר.

הכנסות והוצאות

ההכנסה הכספית החודשית (ברוטו) למשק בית בת"א-יפו (על פי סקר הוצאות משק הבית של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה) הגיעה בשנת 2006 ל-14,004 ש"ח. זוהי הכנסה גבוהה ב-13% בהשוואה לישראל, ב-18% בהשוואה לחיפה וב-34% בהשוואה לירושלים. ההוצאה החודשית הכוללת לתצרוכת של משק בית בת"א-יפו, עמדה בשנת 2006 על 12,456 ש"ח, גבוהה ב-12% בהשוואה לישראל, גבוהה ב-16% בהשוואה לירושלים וב-32% יותר מאשר ההוצאה החודשית לתצרוכת בחיפה.

דיור

שיעור התושבים בת"א-יפו המתגוררים בדירה בבעלותם, נמוך בהשוואה לשיעור המקביל בישראל, וכן ביחס לירושלים ולחיפה. בשנת 2006 פחות ממחצית מתושבי העיר (45%) התגוררו בדירה בבעלותם, בהשוואה ל-70% מתושבי ישראל, 64% בירושלים, ו-62% מתושבי חיפה שהתגוררו בדירה בבעלותם. צפיפות הדיור הממוצעת בעיר (במשקי בית יהודיים) הייתה 0.74 נפשות לחדר בשנת 2006, דומה לצפיפות הדיור הממוצעת בחיפה, אך נמוכה בהרבה מאשר בירושלים (0.96) ובישראל (0.84).

זירות בשכירות		זירות בבעלות		פירוט*
ישראל	ת"א-יפו	ישראל	ת"א-יפו	
25.5%	45.7%	69.5%	45.4%	% המתגוררים בזירות בבעלות / שכירות
3.13	2.75	3.98	3.42	חדרים בדירה למגורים
0.92	0.73	0.91	0.72	צפיפות דיור (נפשות לחדר)

*נתוני שנת 2006.

בעלות על מוצרים בני-קיימה

בשנת 2006 הייתה בבעלותם של 59.2% ממשקי הבית בת"א-יפו מכונית אחת לפחות (לעומת 60.4% ממשקי הבית בישראל, 45.8% בירושלים, ו-55.9% בחיפה). מחשב ביתי נמצא בבעלותם של 71.6% ממשקי הבית בעיר (בהשוואה ל-65.8% ממשקי הבית בישראל, 63.2% בירושלים, ו-60.5% בחיפה). שיעור משקי הבית המחוברים לאינטרנט גבוה יותר בת"א-יפו – 67.8%, מאשר בישראל (54.6%), בירושלים (41.3%) ובחיפה (55.1%). שיעור משקי הבית שבבעלותם טלפון סלולרי אחד לפחות (88.1%) דומה לנתון זה בישראל (87.2%) ובחיפה (86.1%), וגבוה במעט מן השיעור המקביל בירושלים (84.6%).

ביטוח לאומי

בדצמבר 2006 הגיע מספר מקבלי קצבאות זקנה בעיר ל-52,131 ומקבלי קצבת שאירים ל-9,368 סה"כ 61,499. שיעור מקבלי השלמת הכנסה בקרב מקבלי קצבת זקנה הוא 14.6% (לעומת 27% בישראל). השיעור המקביל בקרב מקבלי קצבת שאירים הגיע לכ-23.8% (בהשוואה ל-29% בישראל). הזכאים לגמלת סיעוד הם נשים מגיל 60 וגברים מגיל 65 הגרים בביתם ותלויים בעזרת הזולת בביצוע רוב פעולות היום יום. בדצמבר 2006 היו בת"א-יפו 10,122 זכאים לקבל גמלת סיעוד והם מהווים 8% מכלל הזכאים בישראל (אחוז בני 65+ בעיר גבוה במידה ניכרת מהאחוז המקביל בישראל).

בדצמבר 2006, שולמה קצבת ילדים ל-43,200 משפחות בעיר עבור 79,300 ילדים בגילאי 0 - 17. מחוק הבטחת הכנסה נהנים בני 20 ומעלה שהם בגיל העבודה ללא מקור פרנסה, או שהכנסתם נמוכה מהרמה המינימלית המוגדרת בחוק. בדצמבר 2006 קיבלו הבטחת הכנסה 5,016 משפחות בת"א-יפו (לעומת 5,418 בשנה קודמת).

בשנת 2006 הגיע מספר מקבלי דמי אבטלה במוצע חודשי ל-3,451 והוא נמוך במעט מן הממוצע החודשי ב-2005 (3,513). ב-2002 היה מספרם במוצע חודשי 6,125, כלומר מאז 2002 ישנה ירידה של 44% (בישראל נרשמה ירידה של 42%). גילם הממוצע של מקבלי דמי אבטלה הוא 39.7 שנים (הנתון המקביל בישראל הוא 41.5). נמשכה הירידה העקבית בשיעור האבטלה במשק הישראלי מ-10.7% ב-2003 ל-8.4% בשנת 2006. בת"א-יפו דווחו 11,900 בלתי מועסקים בשנת 2006, המהווים 5.8% מכוח העבודה האזרחי. מחצית (52%) המובטלים בישראל הן נשים בעוד שבת"א-יפו 55% מהמובטלים הן נשים. ממוצע הימים שעבורם שולמו דמי אבטלה למובטל שחיפש עבודה בת"א-יפו (חוץ מאלה שהשתתפו בקורסים להכשרה מקצועית) היה 86 יום (הנתון המקביל בישראל הוא 107 יום).

שירותי בריאות

בתי חולים

בשנת 2005 היו בבתי החולים בעיר 3,253 מיטות מאושרות על פי תקן. 65% ממיטות אלו הן בבעלות ציבורית (עירונית, ממשלתית או אחרת) ו-35% בבעלות פרטית. אחוז המיטות למחלות ממושכות בעיר מכלל המיטות (ללא מיטות למחלות נפש) עומד על 58%, והוא גבוה מהשיעור הארצי (51%). בעיר שלושה מרכזים רפואיים לאישפוז כללי: המרכז הרפואי ע"ש סוראסקי (כולל את: בייח איכילוב, בייח "דנה" לילדים ובית היולדות ליס), בייח אסותא ובייח סניטס. שיעור המיטות ל-1,000 נפש באוכלוסייה ממוצעת בעיר הגיע בשנת 2005 ל-8.7.

ביטוח רפואי

ב-2006, התפלגות המבוטחים בעיר לפי קופות החולים שונה מההתפלגות הארצית - 43.1% מבוטחים בקופ"ח של ההסתדרות הכללית (בישראל - 53.6%), 43.8% בקופ"ח מכבי (24.2%), 6.5% בקופ"ח לאומית (9.7%) ו-6.6% בקופ"ח מאוחדת (12.5%). מבין שלוש הערים הגדולות, אחוז המבוטחים בת"א-יפו בקופת החולים הכללית הינו הנמוך ביותר, ואחוז המבוטחים בקופת חולים מכבי - הינו הגבוה ביותר. מגמה דומה נמצאה גם בשנים קודמות.

חינוך

מערכת החינוך בת"א-יפו

מספר התלמידים במערכת החינוך העירונית בחינוך הרגיל והמיוחד על דרגיה השונים: גנים, יסודי ועל יסודי - כולל בתי הספר המשותפים - עמד בתשס"ז על 51,384.

דרג חינוך	מוסדות	כיתות	תלמידים
סה"כ	320	1,983	51,384
גני ילדים	207	326	9,158
בתי ספר יסודיים (א'-ו')	88	*1,003	23,967
על יסודי עירוני ומשותף (ז'-י"ב)	25	654	18,259

* אומדן

חינוך יסודי

בעשור האחרון, בחינוך היסודי (בדרך כלל כיתות א'-ו'), הסתמנה ירידה הדרגתית ומתונה במספר התלמידים: בתשנ"ז מספר התלמידים עמד על כ-25,561 והצטמצם בהדרגה עד שהגיע בתשס"ג לכ-22,950 תלמידים. בתשס"ד החלה עלייה מתונה במספר התלמידים בחינוך היסודי כך שבתשס"ז מספרם הגיע לכ-23,967 תלמידים. עם זאת, מספר זה עדיין נמוך בהשוואה למספר התלמידים שנרשם בתחילת העשור. רוב התלמידים בחינוך היסודי הרגיל לומדים במערכת של החינוך הממלכתי עברי - כ-73%, בחינוך הממלכתי-דתי כ-10%, בחרדי כ-12% ובחינוך הממלכתי-ערבי כ-5%. יש לציין שמערכת החינוך העירונית משרתת בנוסף לתושבי העיר גם תלמידים מהערים השכנות (כ-5% מתלמידי החינוך היסודי וכ-10% מהתלמידים בחינוך על-יסודי).

חינוך על-יסודי

בתשס"ז היו 18,259 תלמידים בחינוך העל-יסודי העירוני והמשותף, מהם מספר התלמידים שהם תושבי ת"א-יפו עמד על 16,376 (כ-90%) ועוד כ-1,883 (כ-10%) תלמידים שגרו מחוץ לעיר. בארבע השנים האחרונות נרשמה ירידה של כ-10% במספר התלמידים בחינוך העל-יסודי (בתשס"ג היו כ-20,500 תלמידים).

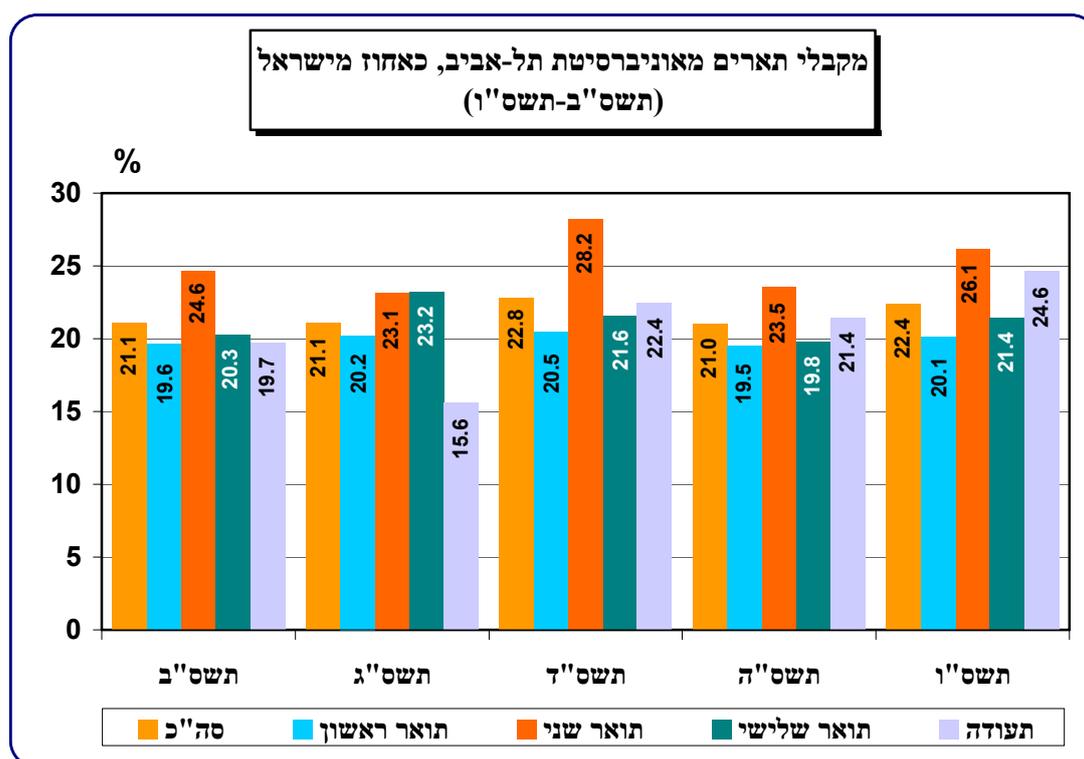
זכאות לתעודת בגרות - בהתייחס לשיעור הניגשים למבחני הבגרות ולזכאות לבגרות בקרב תלמידי העיר הנתונים העדכניים ביותר העומדים לרשותנו מתייחסים לשנת תשס"ו ומקורם ביחידה לתכנון והערכה פדגוגית בעירייה. 66% מכלל תלמידי י"ב המתגוררים בעיר זכאים לתעודת בגרות. מדובר בזכאים שלומדים הן בחינוך העירוני והמשותף והן במסגרות אחרות שאינן עירוניות. בהתייחס לחינוך העירוני והמשותף בלבד, אחוז הזכאים לתעודת בגרות מקרב תלמידי הי"ב בשנה"ל תשס"ו גבוה יותר והוא עומד על כ-78%.

חינוך גבוה

אוניברסיטת תל-אביב

מספר הסטודנטים באוניברסיטת תל-אביב גדל בהתמדה לאורך השנים: מ-14,160 בתש"מ ל-17,900 בתשמ"ה, ול-25,900 בתשנ"ה. מספר הסטודנטים המשיך לגדול גם בשנים האחרונות אם כי הגידול הזה היה מתון באופיו: בתשס"ג למדו באוניברסיטת תל-אביב כ-27,200 סטודנטים, בתשס"ד למדו כ-28,300 סטודנטים ובתשס"ה למדו באוניברסיטת תל-אביב כ-28,670. בניגוד למגמה שתוארה לעיל, בתשס"ו נרשמה ירידה במספר הסטודנטים באוניברסיטה כך שמספרם עמד על כ-28,000. מקרב הסטודנטים באוניברסיטת ת"א כ-57% למדו לתואר ראשון, 35% לתואר שני, כ-7% לתואר שלישי וכ-1% לתעודה.

חלקן של הנשים בקרב הסטודנטים באוניברסיטת תל-אביב בתשס"ו דומה לזה של תשס"ה (55.2% ו-55.9%, בהתאמה). הנשים מהוות למעלה ממחצית הלומדים בכל אחד מהתארים (תואר ראשון - 55.5%, תואר שני - 54.5%, תואר שלישי - 53.2%). מקרב מקבלי תעודות אקדמיות באוניברסיטת תל-אביב הרוב המכריע הן נשים המהוות כ-80% מכלל מקבלי התעודות - תעודה ניתנת בסיום הלימודים רק לבעלי תואר אקדמי בתחום ההוראה, הספרנות וכד'.

מכללות אוניברסיטאיות

בתשס"ו למדו ב-7 מוסדות אקדמיים בעיר 9,464 סטודנטים, רובם סטודנטים לתואר ראשון - 9,233 (כ-98%) ומקצתם לתואר שני - 231 (כ-2%). קרוב למחצית הסטודנטים למדו חינוך במכללות לחינוך (46%) בעוד ששאר הסטודנטים למדו במכללות במסלולים של מדעי החברה (22%), הנדסה ואדריכלות (17.3%), מדעי המחשב (7.7%) ועסקים ומדעי הניהול (6.4%).

אחוז הגבוה של נשים בולט גם במכללות, בהן 60% מהסטודנטים שלמדו בתשס"ו היו נשים. מקרב כלל הנשים במכללות האקדמיות כ-66% למדו חינוך במכללות לחינוך בעיר, כ-24% למדו מדעי החברה כולל תקשורת וכלכלה, כ-4% למדו עסקים ומדעי הניהול, כ-3% למדו מדעי המחשב ועוד כ-3% למדו הנדסה ואדריכלות.

תרבות ואמנות

ת"א-יפו, בהיותה עיר מטרופולינית עם היצע גדול ומגוון של פעילויות תרבות, אמנות ובידור, מהווה מוקד משיכה תרבותי מרכזי.

מוזיאונים - בתחום המוזיאונים, כמו בתחומי תרבות אחרים, מהווה ת"א-יפו מוקד מטרופוליני וארצי. מספר הביקורים בכל המוזיאונים בת"א-יפו הגיע ב-2006 ל-1,123,275, נתון המצביע על עלייה גדולה יחסית במספר מבקרי המוזיאונים בהשוואה לשנים 2002-2005 בהן ביקרו במוזיאוני העיר כמיליון איש בלבד בכל אחת מהשנים.

מוסיקה - התזמורת הפילהרמונית הישראלית, שהיא התזמורת הגדולה והותיקה בישראל, ערכה בשנת 2006 112 קונצרטים בעיר, ומספר המבקרים בהם היה כ-238,700. בת"א-יפו פועלת גם התזמורת הקאמרית הישראלית. מספר הקונצרטים שערכה בעיר בשנת 2006 עמד על 79, ומספר המאזינים בהם עמד על כ-44,000. בשנת 2006 הועלו 256 מופעים באופרה הישראלית ומספר המאזינים הגיע לכ-260,400 איש. בסך הכל, לאורך השנים, קיימת מגמה של עלייה מתמדת במספר המופעים והמבקרים של האופרה הישראלית החדשה.

תיאטרון - בת"א-יפו מרוכז מספר רב של תיאטרונים ואולמות תיאטרון. בעיר פועלים 4 תיאטרונים גדולים: "הבימה", "הקאמרי", "בית לסין" ו"גשר". בשנת 2006 הועלו בתיאטרונים יותר מ-3,300 הצגות (מתוכם כ-1,000 של הבימה), בהן ביקרו כ-1,386,000 איש. ב-2006 נרשמה עלייה קטנה במספר המבקרים לעומת שנת 2005 בתיאטרון הקאמרי ובתיאטרון בית לסין (כ-4% בכל אחד), בעוד שבתיאטרון "הבימה" ו"גשר" נרשמה ירידה גדולה יחסית במספר המבקרים (ירידה של 14% ו-17%, בהתאמה).

מחול - בעיר פועלות מספר להקות וביניהן שתיים מהלהקות הגדולות בארץ: להקת הבלט הישראלי ולהקת בת-שבע. ב-2006 הבלט הישראלי הציג בעיר 25 מופעים ולהקת בת שבע הציגה בעיר 40 מופעים. בנוסף, בתחום המחול בעיר בולטות גם להקת הבלט עינבל פינטו ועמותת הכוריאוגרפים. מוסד חשוב למחול המופעל על-ידי העירייה הוא מרכז למחול ותיאטרון "ביכורי העתים" שבו משתתפים בחוגים השונים תלמידים מבתי הספר בעיר.

קולנוע - ת"א-יפו הינה מוקד מטרופוליני בתחום הקולנוע: מכלל 9,031,844 ביקורים בבתי קולנוע מסחריים בישראל בשנת 2006 כ-14% (1,239,186 ביקורים) נערכו באולמות הקולנוע בת"א-יפו. מספר המבקרים הממוצע למושב קולנוע ב-2006 עמד על 146.7 בת"א-יפו, לעומת 172.6 בישראל (פער של כ-26 מבקרים למושב). הפערים במספר המבקרים הממוצע למושב בעיר לעומת כל הארץ גדלים משנה לשנה (בשנת 2004 הפער בין ת"א-יפו לישראל עמד על 13.8 מבקרים למוסד). מגמה זו בולטת במיוחד

לאור העובדה שבעבר מספר הביקורים למושב בת"א-יפו היה גדול משמעותית בהשוואה לכלל ישראל. כלומר, כוח המשיכה של בתי הקולנוע בעיר ירד משמעותית. בת"א-יפו 47 אולמות להקרנה מסחרית של סרטים, ובהם 8,445 מושבים המהווים 16% מכלל המושבים בישראל. בעיר תל-אביב-יפו פועל הסינמטק הישראלי. פעילותו של הסינמטק הישראלי כוללת בין היתר: הקרנת "סרטי איכות" (כ-1,500 סרטים במהלך 2006, בהם צפו כ-360,000 איש), קיום ימי קולנוע לתלמידי בתי ספר, ארגון פסטיבלים ואירועים מיוחדים (6 פסטיבלים בשנת 2006) ועוד.

ספריות עירוניות - בת"א-יפו פועלת רשת רחבה של ספריות עירוניות, הפרוסה על פני כל העיר. בסוף 2006 עמדו לרשות התושבים 21 ספריות פעילות ובהם קרוב למיליון ספרים. ממוצע מספר הקוראים החודשי בחדרי העיון עמד על כ-27,600 ומספר ההשאלות הממוצע לקורא רשום היה 1.1 ספרים לחודש. ב-2006 היו בספריות העירוניות כ-32,600 קוראים רשומים, עלייה בהשוואה לשנת 2005 בה נרשמו כ-31,600 קוראים רשומים.

חינוך משלים ופעילות עירונית - העירייה מפעילה רשת רחבה של מוסדות לחינוך משלים ולפעילות חברתית ותרבותית, הפרושים על פני העיר כולה. בשנת 2006 פעלו במסגרת זאת 20 מרכזים קהילתיים (ב-2005 פעלו 19 מוסדות). סה"כ משתתפים בחוגים במוסדות אלה ב-2006 עמד על כ-26,600, בהשוואה לכ-25,600 ב-2005, כלומר מספר המוסדות ומספר המשתתפים גדל במעט. חלק גדול מהפעילות בחינוך העירוני המשלים מכוון להענקת חינוך למבוגרים וברובה פעילות זאת מתרחשת במרכזים הקהילתיים. המסגרות העיקריות שפעלו בתחום זה בתשס"ו (2006/07) הן: מרכזי תהיל"ה (תוכנית השכלה ייחודית למבוגרים); הנחלת הלשון לעולים חדשים; תיכון ערב והכנה לבגרות; תרבות תורנית ושיעורי יהדות. בתשס"ז, במרבית התחומים הנ"ל נרשמה עלייה בהשוואה לתשס"ו, בעיקר במספר המשתתפים.

שירותי רווחה עירוניים

בשנת 2006 טופלו על-ידי שירותי הרווחה במינהל לשירותים חברתיים 55,764 נפש (עם תיק ובלי תיק) שהם כ-15% מתושבי העיר. בתחנות העירוניות לבריאות המשפחה ניתן שירות ל-29,667. בדצמבר 2006 היה מספר התיקים של כל בתי האב 27,717 (כולל השירות לנכויות התפתחותיות, יחידת דרי רחוב, והמרכז למניעת אלימות במשפחה ע"ש גליקמן; מספר זה אינו כולל תיקים של בתי אב שלא נקבעה להם אינטנסיביות טיפול) לעומת 27,525 בדצמבר 2005. 13% מכלל האוכלוסייה בעיר היו בטיפול (עם תיק) בשירותי הרווחה העירוניים. באיזור אגף המזרח (רובע 9) 17% מכלל האוכלוסייה באיזור נמנו עם המטופלים (עם תיק) בלשכות המינהל לשירותים חברתיים, באיזור אגף הדרום (רבעים 7-8) - 27%, באיזור אגף מרכז-צפון (רבעים 1-6) - 7%. נתונים אלו עולים בקנה אחד עם הבדלים חברתיים - כלכליים שקיימים בין תושבי האזורים השונים בעיר. מתוך סה"כ בתי האב שטופלו ע"י המינהל לשירותים חברתיים בעירייה בשנת 2006, 43% הם בתי אב של משפחות (שני שלישים מהם באגף דרום ומזרח); 57% מבתי האב הם בתי אב של קשישים (כמחציתם באגף מרכז-צפון, איזור בו מתגוררים קשישים רבים).

סדר ציבורי

ב-2006 נפתחו במשטרה 50,668 תיקי חקירה של אירועים פליליים שאירעו בעיר, בדומה ל-50,792 ב-2005. אחוז תיקי החקירה בת"א-יפו מתוך כלל התיקים שנפתחו בישראל עמד בשנת 2006 על 12.4%, בדומה ל-2005 (12.3%). בשנים 1986-2005, אחוז התיקים שנפתחו בעיר מסה"כ התיקים שנפתחו בישראל נע בין 12% ל-17%. אחוזים אלה הם למעלה מפי שניים מהאחוז שמהווה אוכלוסיית העיר מתוך כלל ישראל. אולם אין להסיק מכך שתושבי העיר סובלים יותר ממעשי עבריינות בהשוואה לתושבי ערים אחרות בישראל. שכן שוהים בעיר מדי יום מאות אלפי אנשים שאינם תושבי העיר, וגם הם נופלים קורבן למעשים פליליים.

חלק ניכר מתיקי החקירה ב-2006 (69%) היו על עבירות רכוש. יש לציין, ש-28% ממקרי הכייסות, 26% ממקרי חטיפת הארנקים ו-21% ממקרי השוד בישראל אירעו בת"א-יפו.

בשנת 2005 הורשעו בסה"כ 3,031 עבריינים מבוגרים תושבי העיר וזאת בהשוואה ל-2,437 ב-2004. שיעור העבריינים המבוגרים היהודים ואחרים (כולל יהודים, נוצרים וללא סווג דת) ל-1,000 תושבים בעיר בגילאי 18 ומעלה ב-2005 היה 8.7, גבוה מהשיעור המקביל בישראל שעמד על 6.7. בקרב העבריינים היהודים המבוגרים בעיר יש שיעור גבוה של גברים (82%), של בני 18-39 (54%), ושל ילידי ישראל (72%).

לאורך השנים ישנה מגמה ברורה של עלייה מתמדת במספר העבריינים המבוגרים תושבי העיר שחויבו בדין. בין 1990 ל-2005 הייתה עלייה משמעותית של 109% במספר העבריינים המבוגרים שהורשעו. לעומת זאת, בין שנת 2000 לשנת 2005 ירד מעט מספרם הכולל של העבריינים הצעירים שחויבו בדין שהם תושבי העיר.

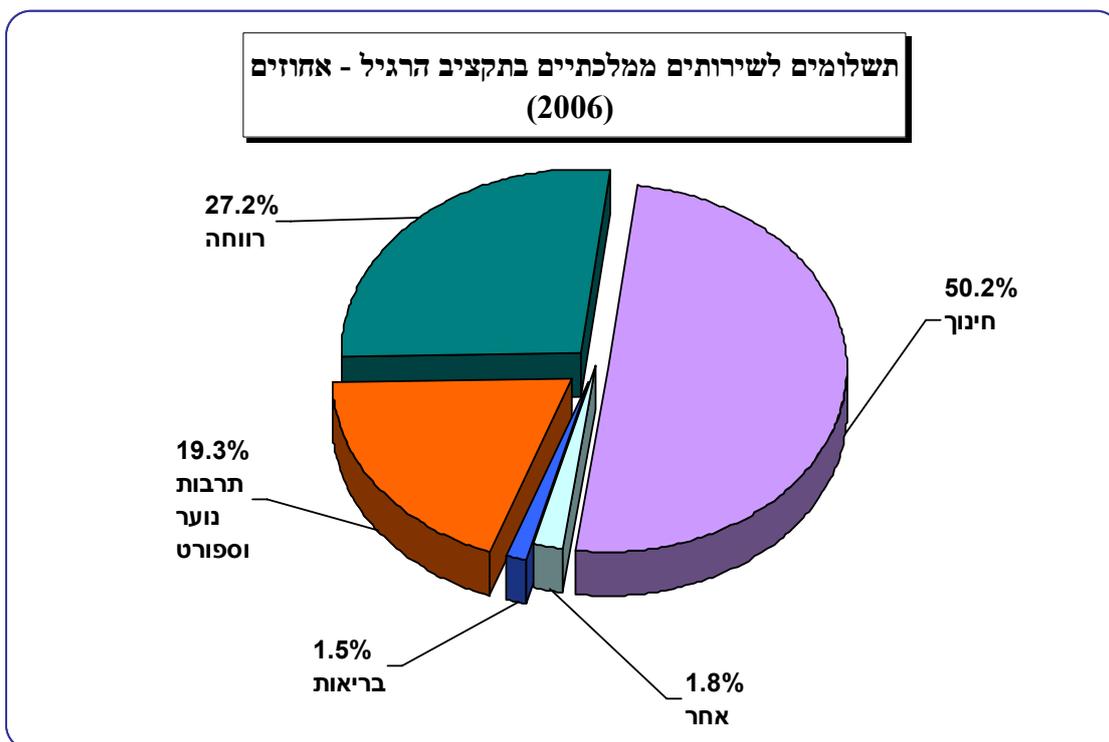
תקציב העירייה

הצעת התקציב הכולל לשנת 2007 עמדה על סך של 4.26 מיליארד ש"ח מתוך זה 3.59 מיליארד ש"ח התקציב הרגיל. הכנסות העירייה בתקציב הרגיל בשנת 2006 הסתכמו בכ-3,491 מיליון ש"ח (ירידה נומינלית של 0.9% ביחס ל-2005). הוצאות העירייה בתקציב הרגיל הסתכמו בשנת 2006 בכ-3,455 מיליון ש"ח (ירידה נומינלית של 1.6% בהשוואה ל-2005). עדיין, בעשר השנים האחרונות חלה עלייה של 53% בהכנסות העירייה בפועל.

המטרופוליניות של העיר מגדילה מצד אחד את הוצאות העירייה, אך מצד שני היא תורמת להגדלת הכנסותיה. העסקים הרבים שבה (שעם לקוחותיהם נמנים רבים שאינם תושבי העיר) משלמים ארנונה, שמהווה מקור עיקרי להכנסות העירייה.

הכנסות - אחוז ההכנסות העצמיות בת"א-יפו מסה"כ ההכנסות בתקציב הרגיל עמד ב-2006 על 87.8%. בשנת 2005 היוו ההכנסות העצמיות של ממוצע הערים בישראל 70.3% מסה"כ ההכנסות הסופיות, בת"א-יפו האחוז היה גבוה יותר ועמד על 76.9%, בירושלים על 60.0% ובחיפה – 58.7%. חלקה של הארנונה מסך ההכנסות בת"א-יפו גבוה יחסית בהשוואה לערים אחרות; בשנת 2005 שיעור הארנונה מההכנסות בעיר היה 53%, בירושלים 31%, בחיפה 39% וממוצע העיריות בישראל - 42%. יש לציין שחלק הארי מההכנסות מהארנונה הכללית נבע מארנונה שלא למגורים (ב-2006 הם היו 70% מהכנסות הארנונה הכללית). בשנת 2006, 44% מכל ההכנסות בתקציב הרגיל באו מהארנונה

הכללית שלא למגורים. ישנה יציבות לאורך השנים באחוז זה, כך למשל, בשנת 1990 46% מכל ההכנסות בתקציב הרגיל באו מהארנונה הכללית שלא למגורים וכך גם בשנת 2001 - 45%.

הוצאות - השתתפות הממשלה בהוצאות התקציב הרגיל של עיריית ת"א-יפו נמוכה בהשוואה להשתתפות בעיריות אחרות בישראל. ב-2005 חלקה של הממשלה עמד על 12.3% בת"א-יפו, לעומת 29% בממוצע הערים בישראל. 33% מכלל הוצאות העירייה בשנת 2006 - כ-1,128 מיליון ש"ח, יועדו לשירותים ממלכתיים (חינוך, בריאות ורווחה) 33%, ו-30% מכלל הוצאות העירייה - 1,041 מיליון ש"ח, יועדו לשירותים מקומיים (תברואה, בינוי ותשתיות).

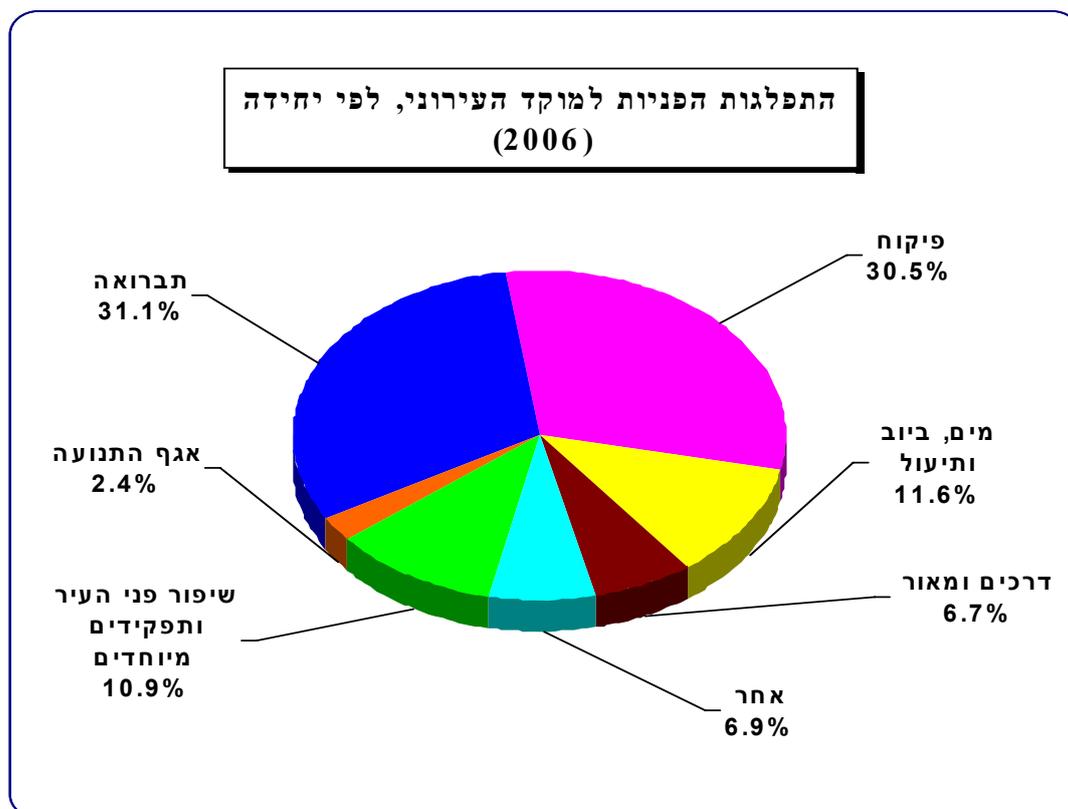
שנת 2006 הסתיימה בעודף של כ-20 מיליון ש"ח בהשוואה לשנת 2005 שהסתיימה בעודף של 13 מיליון ש"ח. ב-2006 יועד סך של 30 מיליון ש"ח מהפעילות השוטפת לשם הקטנת הגרעון הנצבר (ב-2005 יועד סך של 11 מיליון ש"ח להקטנת הגרעון). לפיכך, סך הגרעון הנצבר של העירייה בתקציב הרגיל ירד מ-835 מיליון ש"ח בסוף שנת 2005 ל-785 מיליון ש"ח בסוף שנת 2006.

שירותים עירוניים

השירותים שמספקת העירייה ניתנים לא רק לתושביה אלא גם למאות האלפים שבאים יום-יום בשעריה. הכוונה לניקוי העיר, פינוי אשפה, פיקוח ותשתיות למיניהן. חלק מהשירותים העירוניים ניתנים חינם גם לאלה שאינם תושבי העיר כמו חופי רחצה, פארקים, מופעי תרבות שהעירייה מארגנת מדי פעם ועוד. כמות האשפה לתושב ליום המיוצרת בעיר הייתה ב-2006 2.6 ק"ג, לעומת 1.6 ק"ג בחמש ערים הגדולות בגוש דן, כלומר פי 1.6.

אגף הפיקוח העירוני - אחראי באופן ישיר על אכיפתם של חוקי העזר העירוניים, חוק רישוי עסקים, חוק הניקיון וחוקים בתחום הרפואה הווטרינרית. ב-2006 נרשמו בסה"כ 1,154,112 דו"חות חנייה בהשוואה ל-1,003,476 דו"חות חנייה ב-2005 (עלייה של 15%). כמו כן, נמסרו ב-2006 16,797 אזהרות

לכלי רכב החונים בעבירה לעומת 13,277 בשנה הקודמת. ב-2006 נגררו 90,338 כלי רכב לעומת 90,739 בשנה הקודמת.

המוקד העירוני - המוקד העירוני מהווה "כתובת" לפניות בנוגע למטרדים בתחומים רבים. המוקד פועל בכל שעות היממה ובכל ימות השנה. ב-2006 נתקבלו במוקד 188,723 קריאות שירות בהשוואה ל-175,512 בשנה הקודמת - עלייה של 8% בהשוואה לשנה הקודמת. לשם השוואה, ב-2000 היו 161,050 קריאות שירות. ניתן לראות כי קיימת מגמת עלייה מתמשכת לאורך השנים במספר הפניות למוקד העירוני.

פניות הציבור - בשנת 2006 התקבלו ביחידה 13,523 פניות בהשוואה ל-11,298 ב-2005. באופן כללי, הייתה עלייה של 19.7% במספר הפניות בהשוואה לשנה הקודמת.

הרשות לאיכות הסביבה - הרשות מטפלת בביקורת ובבקרת עסקים, טיפול בתלונות הציבור, טיפול ברשיונות עסקים, שימושים חורגים, תעשיות המחזיקות בחומרים מסוכנים, רעש ואקוסטיקה, זיהום אוויר, קרינה אלקטרומגנטית, תכנון סביבתי וחינוך והסברה. במסגרת פעילות המיחזור בעיר נאספו ב-2006 9.2 מיליון בקבוקי פלסטיק, עלייה של 8% בהשוואה לשנה קודמת (8.5 מיליון).

מועצת העירייה

מועצת העירייה ה-18 קיימה בשנת 2006 15 ישיבות, שנמשכו כשעה ורבע בממוצע, והוגשו בהן 5 שאילתות. אחוז ההשתתפות הממוצע של חברי המועצה בישיבות המועצה היה 81%, בדומה לשנה קודמת.

מועצת העירייה השמונה-עשרה נבחרה בבחירות שהתקיימו ב-28.10.2003. למועצת העירייה נבחרו 31 חברים, מהם 6 מכח לגימלאים, 5-ממרצ, 4-מת"א 1-בראשות רון חולדאי, 4-מהירוקים, 3-מהליכוד, 3-משס, 2-מחזית דתית מאוחדת, 2-משינוי, 1-ממפד"ל ו-1 מגילה הרץ-זכות הציבור.

עובדי העירייה

סך כל עובדי העירייה (ללא עובדי המרכז הרפואי ע"ש סוראסקי - איכילוב), הגיע ביולי 2007 ל-7,024, עלייה קטנה בהשוואה ל-2006. בשנתיים האחרונות נבלמה הירידה שהייתה במצבת העובדים במהלך השנים 2000-2005. כאשר משווים את מספר העובדים עם עיריות אחרות יש להביא בחשבון שהעיר ת"א-יפו היא המרכז המטרופוליני הגדול ביותר בישראל, ומאות אלפי איש באים בשעריה מדי יום. הגיל הממוצע של עובדי העירייה הוא 45 שנים והותק הממוצע הוא 12 שנים. אחוז הנשים בקרב העובדים גבוה יותר מזה של הגברים: 60% לעומת 40%. חלקן של הנשים גבוה במיוחד בקרב אחיות, עובדים סוציאליים, פסיכולוגים ועובדי השירות המשפטי (81% - 100%). הנשים עולות בהשכלתן על הגברים: ל-39% מהן יש תואר ראשון או תארים מתקדמים יותר ואילו ל-25% מהגברים יש תואר ראשון לפחות. מינהל החינוך, התרבות והספורט הינה היחידה הגדולה ביותר בעירייה (3,020 עובדים, כולל עובדי מוסדות החינוך) ואילו חטיבת משאבי אנוש ומינהל היא היחידה הקטנה ביותר (154 עובדים).

נכון ליוני 2007, ישנם בעירייה 353 עובדים בדרג בכיר (מנהלי מחלקות ומעלה או משווים להם), מתוכם 63% גברים. זאת, כאמור, בניגוד לאחוז הגברים בקרב כלל עובדי העירייה שעומד רק על 40%. רוב העובדים בדרג בכיר (71%) הינם בגילאי 45 ומעלה ו-77% הינם בעלי ותק של 10 שנים ומעלה בעירייה.

במרכז הרפואי ע"ש סוראסקי (איכילוב) עבדו ביולי 2007 4,326 עובדים, בהשוואה ל-4,193 בשנה קודמת.

מטרופולין ת"א

ההגדרה של מטרופולין ת"א נקבעה ב-1995 ולפיה מטרופולין ת"א משתרע ממכמורת בצפון עד לאשדוד וגדרה בדרום ועד לקו הירוק במזרח. בין גבולות המטרופולין התגוררו בשנת 2006 למעלה משלושה מיליון תושבים (3,098,400), שהם 43.5% מאוכלוסיית ישראל. להיותה של ת"א-יפו עיר מטרופולינית יש ביטויים והשלכות רבות ומגוונות על תחומים שונים: תעסוקה, כלכלה ומסחר, תרבות ואמנות.

אוכלוסייה - ב-2006 חלקה של האוכלוסייה בגלעין ת"א-יפו היה 12.4% מסך כל האוכלוסייה במטרופולין ת"א. חלקה של האוכלוסייה בגלעין ת"א-יפו הצטמצם בהדרגה במשך השנים מ-

28.6% ב-1972 ל-12.4% בשנת 2005. כך גם לגבי האוכלוסייה בטבעת הפנימית שחלקה היה ב-1995 32.0% והוא ירד ל-26.4% ב-2006, בעוד שחלקה של האוכלוסייה בטבעת התיכונה, ובעיקר בטבעת החיצונית (הכוללת ישובים כגון: אבן יהודה, ראש העין, אשדוד וכו') עלה במהלך השנים הללו. הטבעת הפנימית והטבעת התיכונה כוללות את מרבית האוכלוסייה במטרופולין ת"א: 26.4% בטבעת הפנימית ו-31.4% בטבעת התיכונה.

כדי לאפיין את הרמה החברתית-כלכלית של תושבי מטרופולין ת"א חושב המדד החברתי-כלכלי** של הגזרה הצפונית, המרכזית והדרומית של הטבעות הפנימית והתיכונה במטרופולין תל-אביב, ללא הטבעת החיצונית*** (ראה/י מפת המטרופולין המצורפת). הממצאים שהתקבלו: תל-אביב-יפו - אשכול 8; גזרה צפונית - אשכול 8; גזרה מזרחית - אשכול 7; וגזרה דרומית - אשכול 6. אם כן, כשם שצפון העיר מבוסס יותר מדרומה, כך צפון המטרופולין בהגדרה המצומצמת (ללא הטבעת החיצונית), מבוסס יותר מאשר הדרום.

ת"א-יפו כמרכז תעסוקה - בנוסף להיותה של ת"א-יפו מרכז תעסוקה כלל ארצי, משמשת העיר כמרכז מטרופוליני המספק תעסוקה לתושבי הערים הסמוכות המהווים 27% מסה"כ המועסקים בעיר, ולתושבי ישובים מרוחקים יותר שחלקם מגיע לכ-36% מכלל המועסקים בעיר (לפירוט נוסף ראה/י: פרק תעסוקה, בשנתון הסטטיסטי 2007).

מוקד משיכה תרבותי - ת"א-יפו, בהיותה עיר מטרופולינית עם היצע גדול ומגוון של פעילויות תרבות, אמנות ובידור, מהווה מוקד משיכה תרבותי מרכזי (לפירוט ראה/י: פרק תרבות ואמנות, בשנתון).

תנועה - תל-אביב-יפו, מושכת אליה יום-יום מאות אלפי אנשים הבאים לעבוד בה, ללמוד, לקנות, לבלות ולקבל שירותים שונים. תופעה זו מוצאת את ביטוייה במספר כלי הרכב הנכנסים לעיר. בשנים 1999-2000 נכנסו למרכז הפעילות העסקית, המסחרית והבידורית של העיר (רבעים 3-8) מדי יום (בימים א'-ה') בשעות 7:00 - 19:00 כ-350,000 כלי רכב (חלק לא ידוע מכלי רכב אלה שייך לתושבי העיר בעבר הירקון-רבעים 1, 2 ובדרום מזרח-רובע 9). כניסתם של כלי רכב רבים לעיר מגבירה את עומס התנועה, מקטינה את מהירותה, יוצרת בעיות חנייה, מגבירה את רמת הרעש ומעלה את רמת זיהום האוויר בעיר.

בנייה - סה"כ שטח התחלות הבנייה במטרופולין ת"א נמצא במגמת עלייה בשלוש השנים האחרונות. בשנים 2004-2006 הסתכם שטח התחלות הבנייה ב-9,537.8 אלף מ"ר. בטבעת החיצונית נרשם הגידול הגבוה ביותר בשטח התחלות הבנייה בשלוש השנים האחרונות, גידול של 39% בין השנים 2004-2006, בטבעת התיכונה נרשמה עלייה של כ-28% ובטבעת הפנימית עלייה של 25%. בת"א-יפו (גלעין המטרופולין) נרשמה ירידה בין השנים 2004 ל-2005 (ירידה של 36%) אך עלייה בין השנים 2005 ל-2006 (עלייה של 79%).

** החישוב לפי גזרות המטרופולין נערך על-ידי המרכז למחקר כלכלי וחברתי בהתבסס על המדד החברתי-כלכלי של הרשויות המקומיות שנערך על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) בשנת 2003. (הלמ"ס קיבצה את הרשויות המקומיות לעשרה אשכולות, כאשר באשכול 1 נכללו הרשויות שאוכלוסייתן ברמה חברתית-כלכלית הנמוכה ביותר ובאשכול 10 נכללו רשויות שאוכלוסייתן ברמה החברתית-כלכלית הגבוהה ביותר).

*** יש הצדקה להתייחסות רק לטבעת הפנימית והתיכונה, שכן הזיקה של היישובים בשתי הטבעות האלה לגלעין המטרופולין ת"א-יפו, יותר חזקה מזו של היישובים בטבעת החיצונית. בנוסף, החישוב הכולל את הטבעת החיצונית מטשטש את ההבדלים.

הבנייה במטרופולין ת"א תופסת חלק ניכר מהבנייה בישראל: בשנת 2006 חלקן של סה"כ התחלות הבנייה במטרופולין ת"א מכלל התחלות הבנייה בישראל עומד על 47%. התחלות בנייה למגורים מהווה 51% מכלל בנייה זו בארץ, הבנייה להארח ולעסקים מהווה 56% מכלל התחלות הבנייה בתחומים אלה בישראל, התחלות בנייה למבני ציבור תופסות נתח של 42% מכלל בנייה זו בארץ, הבנייה לתעשייה ומלאכה במטרופולין ת"א מהוות 34% מהבנייה לצרכים אלו בישראל בשנת 2006.

אספקת שירותים מול הכנסות - השירותים שמספקת העירייה ניתנים לא רק לתושביה אלא גם למאות האלפים הבאים יומיים בשעריה. הכוונה לניקוי העיר, פינוי אשפה, פיקוח ותשתיות ועוד. חלק מהשירותים העירוניים ניתנים חינם גם לאלה שאינם תושבי העיר כמו חופי רחצה, פארקים, מופעי תרבות שהעירייה מארגנת מדי פעם ועוד. בהקשר זה יש להוסיף שהמטרופוליניות של העיר מגדילה מצד אחד את הוצאותיה אך מצד שני היא תורמת להגדלת הכנסותיה. העסקים הרבים שבה (שעם לקוחותיהם נמנים רבים שאינם תושבי העיר) משלמים ארנונה, שמהווה מקור עיקרי להכנסות העירייה (לפירוט נוסף, ראה פרק תקציב העירייה, שבשנתון הסטטיסטי 2007).